

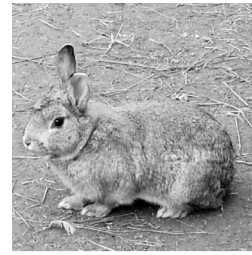
Смерть «Москви» у морі

Як українські дрони-камікадзе знищують російський флот
» стор. 6

Паніні для пана безхатька

Репортаж із соціального «сонячного» кафе
» стор.10

Росли собі фазанчики і зайчик з ними ріс

Як мисливствознавець із Полтавщини розводить і випускає у дику природу зникаючі види птахів і тварин
» стор. 14

Україна молода

Середа, 29 травня 2024 року

№21-22 (5985-5986)

Учорашні курси НБУ:
1 \$ = 40,301 грн
1 € = 43,759 грн

Володимир Омелян: «У нас і досі немає бачення нової країни»

Теперішня влада не любить критики, але є речі, які варто озвучити ще до завершення війни
» стор. 4—5

У розпал війни: на Харківщині чиновники витратили 370 млн на дорогу від Вовчанська до кордону з рф. Фото з сайту stopcor.org.

Кері-Лінн Вілсон
всесвітньо відома диригентка

«Прикро, але повсякденним аспектом життя в Україні є повсюдна «повітряна тривога», яка попереджає громадян і гостей країни про те, щоб вони прямували до підземних бомбосховищ. Але замість того, щоб бути паралізованим терором, життя продовжується...»

ДАТИ

10 років війни

У документальному фільмі розповідають про Юлію Паєвську (Тайру), Романа Ратушного та Тетяну Чорновол

Свідок ФЕЩЕНКО

У Києві 27 травня відбувся допрем'єрний показ документального фільму «10 років війни». Він показує історію героїв, чий долі яскраво і знаково переплелися з ключовими моментами новітньої історії України: від перших акцій Революції гідності до активної фази повномасштабного російського вторгнення. Це про правдолюбця Романа Ратушного, який захищав Київ від незаконної забудови, а потім став захисником і повернувся у своє місто на щиті. Про журналістку і депутатку Тетяну Чорновол, яка перекаліфікувалася у командира протитанкового взводу. І так само легендарну парамедицину Юлію Паєвську (Тай-

ру), яка пройшла через російський полон.

«Мета нашого фільму — нагадати всім у світі про те, що відбувається в Україні, і продовжувати працювати до тих пір, поки це не закінчиться, поки Україна не повернеться до своїх первинних кордонів і люди України не зможуть жити в мирі», — прокоментував режисер Олег Гаренчар. І висловив прагнення за допомогою фільму об'єднати міжнародне ком'юніті для підтримки України.

Задум про фільм з'явився влітку минулого року. Створено його телеканалом «Еспресо» за підтримки Internews Network та Посольства США в Україні. Олег Гаренчар — сценарист і режисер, який живе і працює в США, про-

Мета фільму «10 років війни» — нагадувати про Україну та її захисників.
Фото надане телеканалом.

те давно пов'язаний з Україною. Він від перших днів співпрацював з телемовником та був присутній у нашій країні під час усіх доленосних подій.

«Повномасштабне вторгнення — це не просто прагнення знищити інфраструктуру та економіку, воно намагається стерти багату історію та унікальну культуру України, знищити вас як народ та

державу, — констатувала представниця пресофісу Посольства США в Україні Меган Тетрік. — Ми разом віддаємо шану незламності духу України. США пишуться тим, що могли підтримати виробництво цього важливого фільму, тому що історія України має бути розказана».

За словами Джилліан МакКормак, директорки «Інтер-

ньюз» в Україні, що теж долучився до створення фільму, важливо щоб світ не забував про те, що відбувається, і щоб Україна отримала стільки допомоги, скільки їй потрібно для перемоги. Джилліан МакКормак зазначила: «Жертви за 10 років були такими великими і такими болісними, що дуже важливо, щоб вони не були марними. Люди, які показані у фільмі, надихають і мотивують не просто перемогти, а й переконатися, що після перемоги суспільство буде гідне людей, які поклали за неї життя».

Творці документального фільму «10 років війни» повідомили, що планується широка дистрибуція проекту, щоб охопити зарубіжну аудиторію. Стрічку про Романа Ратушного, Юлію Паєвську (Тайру) й Тетяну Чорновол незабаром можна буде подивитися в ефірі телеканала «Еспресо». «Історія «Еспресо» тісно пов'язана з історією країни: ми народилися в перші дні Революції гідності. І ці останні 10 років стали водночас найскладнішими та найважливішими в новітній історії України», — нагадала генеральна продюсерка телеканала Анастасія Равва. ■

НА ФРОНТІ

Мінус «Прорив»

Українські військові продовжують дистанційно і в ближньому бою нищити окупантів та техніку ворога по всій лінії фронту

Лариса САЛІМОНОВИЧ

ГУР Міноборони опублікувало в телеграм відео знищення спецпідрозділом КРАКЕН військової техніки рашистів, що спробували прорвати нашу оборону в районі Часового Яру. На кадрах видно, як ворожа військова техніка спалахує під точними ударами артилеристів, не маючи жодного шансу рухатися вперед. У результаті нападник втратив бойову машину десанту, рашистський основний бойовий танк Т-72 БЗМ, а також їхній розрекламований Т-90М Прорив-3. Особовий склад грізних машин теж відправився до пекла. «Ваші атаки — наша радість», зазначили у ГУР МО.

За інформацією Генштабу ЗСУ, станом на вечір 27 травня ворог активно концентрував удари саме у цій точці Донецького напрямку. Зокрема, у районі Новий поблизу міста противник з початку доби здійснив щонайменше п'ять штурмових дій. Ще по одній атаці проводив на Кліщівку та Іванівське. А загалом на Краматорському напрямку наші захисники відбивали сім атак окупантів. Повітряних ударів зазнали Тарасівка та Дружба.

Того ж вечора щось потужне прилетіло і до окупованого Луганська. Як повідомив голова обласної військової адміністрації Артем Лисогор, вибухи прогрімали в районі колишнього військового авіаційного училища штурманів та авіаційного ремонтного заводу, що розташований поряд. «Трохи більше року тому окупанти провели там стендове випробування двигуна, — сказав він. — Але у жовтні 2023-го там розквітла «бавовна», яка зіпсувала росіянам плани. Тепер ще раз. Що саме пошкоджено або зруйновано — окупанти, як завжди, не покажуть. Це означає, що втрати авіаційної техніки мо-

жуть бути суттєвими».

Загалом протягом минулого тижня, з 20-го по 26 травня, за даними МОУ, українські захисники знищили 8 тис. 650 окупантів та понад 230 одиниць бронетехніки ворога.

Із кораблями чорноморського флоту в рашистів теж біда. Недавно було здійснено багатогоронню атаку на порт Новоросійська, Туапсинський нафтопереробний завод і прилеглий нафтовий термінал за допомогою повітряних і надводних безпілотників, які, крім усього, вкотре розгромили оборонні системи ворога. Тобто ця атака вкотре довела неспроможність нарочито розхвалених російських систем ППО впоратися з прильотом наших безпілотників. На відеозаписах добре видно, як кораблі, що стояли поруч, намагалися збити дрони шквалом вогню з верхньої палуби, але їм вдалося лише подлубати стіни будинків навпроти. На додачу американські балістичні ракети АТАСМС завдали удару по пірсу в Севастополі, потопивши «Циклон» — один із небагатьох військових кораблів московії носій «Колібрів», який чомусь не відплив до Новоросійська.

Українські бійці нищать окупантів і в ближньому бою. Днями спецпризначенці 8-го полку ССО імені князя Ізяслава Мстиславовича пробралися до рашистських позицій у Харківській області й почали нищити безпорадних орків просто в бліндажах та окопах. Використовували наші військові при цьому ручні гранати та одноразові гранатомети. У результаті на концерт до козбона відправилося 11 рашистів. Ще троє поповнили обмінний фонд ЗСУ. ■

До наших читачів

З технічних причин редакція не мала можливості випустити номер газети минулого тижня.

ВИСОКА НОТА

У Карнегі-Холі, Львівській опері і Бучі

Україну підтримує знана диригентка Кері-Лінн Вілсон

Валентина САМЧЕНКО
Львів—Київ

Уперше під батуютою іноземної диригентки Кері-Лінн Вілсон у Львівській національній опері імені Соломії Крушельницької прозвучала опера «Украдене щастя» за твором Івана Франка. Введена в українську літературу 130 років тому, образна назва дуже актуальна у нинішні дні, коли крадуть та вбивають щастя українців нападники у російсько-українській війні, яка понад два роки є повномасштабною.

Опера «Украдене щастя» написана у 1958-му на замовлення Львівського театру опери і балету, який тоді два роки як носив ім'я знакового письменника Івана Франка (прізвище знаменитої співачки мистецькому закладу при своїй у 2000-му). Партитури опери створив Юлій Мейтус — український композитор, який писав музику до популярного свого часу естрадного ревію в Харкові «Алло на хвилі 477», прем'єру якого театр Леся Курбаса «Березіль» показав іще 1929 року. Композитор потім створював немало соцреалістичних творів, але «Украдене щастя» залишається визначним твором українського оперного мистецтва, визнанням якого є долучення до показу вистави диригентки зі світовим ім'ям — канадійки Кері-Лінн Вілсон, яка мешкає у США і має українське коріння.

У Львівській національній опері це відбулася вже третя подія під орудою Кері-Лінн Вілсон за період повномасштабного вторгнення росії в Україну. У лю-

Гендиректор Львівської національної опери Василь Вовкун і диригентка Кері-Лінн Вілсон.
Фото надане театром.

тому 2023 року маестро диригувала концерт-присвяту «Пам'яті нескорених», в якому звучали знаменитий Реквієм Джузеппе Верді та «Буча. Lacrimosa» української композиторки Вікторії Польової. А в грудні минулого року під диригуванням Кері-Лінн Вілсон солісти, хор та оркестр Львівської національної опери виконали Дев'яту симфонію Людвіга ван Бетховена та симфонічну композицію «Nova. Присвята мужності України» Вікторії Польової.

А почалася підтримка України диригенткою Кері-Лінн Вілсон, яка співпрацює з найвідомішими оркестрами та театрами світу, в 2022 році. Вона ініціювала створення Ukrainian Freedom Orchestra (Українського оркестру Свободи). Тоді у серпні і липні цей збірний колектив здійснив великий тур Європою та Америкою, щоб показати солідарність з Україною. Засновниками та безпосередніми організаторами турне стали Метрополітен-опера (США) та Польська національна опера. Концерти відбувалися і 2023 року.

Наприкінці квітня цього року в знаменитому нью-йоркському Кар-

негі-Холі Кері-Лінн Вілсон диригувала концертом «Київської камерати», яка виконувала твори винятково українських композиторів. Цей виступ Національного ансамблю солістів продемонстрував, що за вмілої організації українська культура здатна збирати великі зали за кордоном, навіть якщо публіці до цього не були відомі імена та твори українських митців.

Цього разу в період повномасштабної війни Кері-Лінн Вілсон уперше приїхала у Київ. Диригентка вже побувала в Бучі, яка перебувала під тимчасовою російською окупацією у 2022 році. У Національній філармонії України 30 травня прозвучить той же концерт, який мали змогу чути відвідувачі Карнегі-Холу. Зіграють твори: Золтана Алмаші — «Місто Марії», Олександра Щетинського — Реквієм, Валентина Сильвестрова — Молитва за Україну, а також композиції Євгена Станковича, Олександра Козаренка, Володимира Зубицького та Вікторії Польової. Єдине доповнення — до творів семи українських композиторів додається знаменита «Мелодія» Мирослава Скорика. ■

Людмила НІКІТЕНКО

ПОСТАТЬ

Душа вертає додому

У Куцівці вшанували письменника й перекладача Тодося Осьмачку

У рідному селі Тодося Осьмачки встановлено пам'ятну дошку.

Фото з фейсбуку.

каська письменниця Валентина Коваленко. Вона розповіла, що у куцівському храмі Різдва Пресвятої Богородиці, де свого часу хрестили Тодося Осьмачку, отець Василь Шарко відправив панахиду за поетом. А потім усі охочі змогли піднятися на дзвіницю та спуститися в підвальне приміщення церкви з підземними ходами й музеєм старожитностей.

«У Куцівці відчувається особливий затишок, душа збагачується потужною енергетикою від неба й землі, атмосфери храму, живого спілкування. І душа славного Тодося вертає додому, аби розповісти про поезію. А можливо, то так мені здалося, вчулося, примарилось, але вкотре і я вертаю сюди, аби поповнити духовний ресурс у надбентежні часи», — зазначає пані Валентина.

Традиційно завітала у Куцівку на чолі з професором Володимиром Поліщукком письменники Ганна Клименко-Синьоок, Анатолій Горбівненко, Олександр Діхтяренко, Валерій Власюк, Олексій Пухний,

Анатолій Терещенко. Рідні сільські краєвиди з рясними плесами ставків, травневою ярозеленню садів вони поєднували з палким звучанням поезії війни. Все це рідно щеміло в серці. І переживалося з минувшиною, бо про злочасну війну з північним «звіром» у низці своїх поезій писав і Тодось Осьмачка.

«Гнаний і загнаний зі свого краю на край світу за важку і гостру правду, він повертається до нас Словом,

він ним прицільно орудує, як доброю зброєю, проти рашистської навали. Як тоді, так і зараз вороже кодро новорить вихолостити Україну від її свідомого талановитого народу. Але земля ця як тоді, так і тепер народжує синів-жертвників, готових заради неї загинути. Тодось Осьмачка свого часу писав: «Моя тужлива Україно, таку тебе я полюбив і за твою одну сльозину дав тебе головою згубив», — цитує Валентина Коваленко. ■

— утримуйтеся від стрибків у воду з непризначених для цього споруджень;

— не вживайте алкоголь до або під час відпочинку біля водойм;

— будьте особливо обережні, якщо у вас діти. Не залишайте їх без нагляду.

Насолоджуйтесь весняними днями, але робіть це свідомо та безпечно!

У разі надзвичайної ситуації — терміново телефонуйте за номером 101! ■

Інф. «УМ»

БЕЗПЕКА

Водні процедури

Відпочивайте біля ставків і річок без плачевних пригод

Управління з організації пожежно-профілактичної діяльності у державних установах ГУ ДСНС України у м. Києві дбає про безпечний весняно-літній сезон для всіх співвітчизників.

Оскільки з настанням спекотної погоди багато людей віддає перевагу відпочинку біля водойм, рятувальники нагадують про правила безпечної поведін-

ки. Якщо їх ігнорувати, то складно уникати нещасних випадків. І наполягають на дотриманні таких правил безпеки під час від-

починку біля води: — утримайтеся від купання в холодній воді, щоб не допустити переохолодження;

ПОЛІТПАРНАС

Grabbing (передвиборче)

Дмитро ГРУЗІНСЬКИЙ

От дуже складно з бочки златити завжди.
Як розчинитись посеред простих людей?
Там низу сумно всім без слави. Куди йти?
Як би залишити назавжди статус цей?
Щоб королем, царем, тузом або актором,
Але най-найвеличнішим, відомішим з усіх,
А не в простій домівочці десь біля моря
Тихенько, мило згадувати сніг.
Одні тримають бочку ту, щоб не розпалась,
«Лампичать» і підсилюють каркас:
Хто обруч вже, хто цвях — аби трималась...

А мишам зверху щоб й не чути слово «Злазь»!
Навіть коли приходить час мінятись,
Вони придумують і правил, і умов нових,
Аби сидіти їм пихато й далі гратись,
Бо кращих не знайти за них!
Адже складні часи, війна і скрізь шпіони —
Розхитувати діжку не дадуть майстрам
Тим, що її будують і тримають оборону,
Кому сидіти там — вирішувати ж нам?
А не довірливим роззявам по приколу,
Аматорам й любителям цікавого всього.
Ждемо нового бондаря, бо вічне коло,
Славимо! Не прогавимо його!

З поетичної збірки лірико-публіцистичних творів «Українське будення 22-24»

ЮВІЛЕЙ

Оптимізм та робота примножують вік

Євдокія Шевченко, 13-та жителька Черкас, якій виповнилося 100 років

Євдокія Шевченко.

Фото надане Черкаською міськрадою.

Людмила НІКІТЕНКО

У Черкасах наразі проживають 13 довгожителів, які зустріли своє 100-річчя. Днями такий рідкісний ювілей святкувала пані Євдокія Шевченко. З цією визначною датою її привітали квітами і конвертом із 5 тисячами гривень черкаський міський голова Анатолій Бондаренко та його заступниця Марина Гаркава. Такі кошти завдяки міській соціальній програмі «Турбота» всім довгожителям Черкас виплачують з міського бюджету до дня народження, а потім — 1 тис. гривень щомісячної стипендії.

«Пані Євдокія — надзвичайна жінка, яка стільки пережила за своє століття і при цьому залишається такою позитивною. Дякуємо їй за служіння, досвід, позитивну енергію. Дай Боже пережити і цю війну та дочекатися Перемоги. Віку і здоров'я в обіймах дітей та онуків!» — говорить Марина Гаркава.

Як розповідають «УМ» у департаменті соціальної політики Черкаської міської ради, Євдокія Шевченко народилася в селі Товмач на Шполянщині у багатодітній родині. Вона пережила Голодомор, Другу світову війну, чотири роки гарувала в Німеччині на примусових роботах. Але й після виходу на пенсію намагається бути активною в міру можливостей. Мешкає з донькою Вірою. Всі діти й онуки живуть дружно і підтримують одне одного та свою бабусю.

«Секрет мого довголіття — оптимізм та робота», — каже ювілярка Євдокія Шевченко. ■

Малюнок А. Петренка.

ПРЯМА МОВА

Володимир Омелян: «У нас і досі немає бачення нової країни»

Теперішня влада не любить критики, але є речі, які варто озвучити ще до завершення війни

Лариса САЛІМОНОВИЧ

Цього і минулого року чиновники на ремонт доріг виділили більше коштів, ніж на будівництво фортифікаційних споруд, а також досі не налагодили масове виробництво вітчизняної зброї. Ситуація більш ніж дивна. Ворог щодня нищить наших людей, стираючи в бетонний пил прикордонні міста, а неповоротка державна машина все ще не налаштувалася на війну. Чи можливо за такого керівництва вигнати окупантів на їхні болота і що буде з країною далі? Ці запитання «УМ» адресує політику, експерту інфраструктури, майору ЗСУ Володимиру Омеляну, який знає управлінську кухню зсередини.

«Зараз ми повернулися у часи після Януковича»

■ Пане Володимире, за час роботи в Кабміні ви безпосередньо займалися розвитком вітчизняної логістики. Тож, напевно, маєте власну думку з приводу колізії навколо доріг, збудованих теперішньою владою напередодні великої війни. Чимало політичних експертів і досі вважають, що напрямки прокладених шляхів значно полегшили стрімку окупацію рашистами прикордонних регіонів.

— Почати відповідь на це запитання я хотів би з фактів. Нереалістичне, поверхове планування і надмірне використання коштів призвели до того, що вітчизняний дорожній фонд припинив своє існування. Обсяг кредитів, узятих у 2020—2021 роках, і витрати перевищили сам дорожній фонд. Результат дуже сумний: немає ні грошей, ні доріг. Ця ситуація нині схожа на ту, яку ми мали після правління Януковича, коли отримали у спадок десятки мільярдів боргів, а «97% відремонтованих доріг «Азірова» зникли. Після регіоналів, у 2014—19 роках, ми відновили дорожнє господарство, створили відповідний фонд і в програмі на 2018—2022 роки передбачили можливість прокласти нові автомагістралі, відбудувувати дороги державного значення і більшість місцевих автошляхів, не залізаючи у нові борги і виплачуючи борги Януковича. І це нам вдалося до кінця 2019 року!

Зараз у галузі дорожнього будівництва країна повернулася у домайданні часи. І це не пов'язано з війною.

Що стосується карти відбудови, то збіги для мене теж, безумовно, дивні. За час нашої каденції ми головною автомагістраллю України обрали будівництво нової траси Гданськ—Одеса, що поєднала південь, центр і захід України з Європейським Союзом і країнами Північної Європи. Такий маршрут обрали з розумінням того, що торгівлі з росією не буде, а буде війна. До того ж ця дорога важлива для розвитку не лише комерційних, а й інших специфічних перевезень. Вона давала гарантію, що ми не будемо відізані від ЄС.

Нова ж влада у 2019 році оголосила своїм пріоритетом розбудову доріг саме у східних і південних регіонах. Головним проектом став автошлях Луганськ—захід України, який, за їхнім задумом, мав з'єднати всю країну. Ідея начебто теж непогана, з огляду на розвиток внутрішньої мережі. Але у підсумку ми жодним чином не з'єднувалися із Заходом, з Європейським Союзом, а просто займалися дорожнім будівництвом із сумнівними наслідками.

І так «збіглося», що саме цими новими дорогами російські танки рушили в напрямку до Києва, Чернігова, Сум, до Херсона, а потім Миколаєва і в підсумку — до гарячих точок сходу України. Це був злий умисел чи просто так склалися обставини?

Думаю, після війни будемо розставляти усі точки над «і».

■ З приводу теперішнього будівництва автошляхів теж чимало суперечок. Одні фахівці вважають, що прокласти, наприклад, 40-кілометрову дорогу від Харкова до Вовчанська у розпал війни, коли на фронті бракує дронів, — це черговий злочин. Інші ж переконані: дороги для фронту вкрай важливі. А як ви прокоментували б ситуацію?

— Питання дійсно дискусійне. З одного боку, ЗСУ критично залежать від якості прифронтових доріг і підтримувати їх у належному стані вкрай важливо. Інша справа — що і як роблять. Тут знову треба дивитися на цифри. Минулого року було витрачено і на цей рік закладено фактично 1,5 мільярда доларів на дорожні мережі. Якщо цю суму порівняти з 15 мільярдами, які були витрачені у 2020—2021 роках, то це небагато. Але якщо згадати той факт, що на фортифікаційні споруди заклали менше мільярда доларів, то мимоволі виникає запитання: «А ми ті дороги збираємося обороняти чи знову проклали не для себе?». Ситуація щонайменше спірна.

«Війну виграємо, але якою ціною?»

■ Із захисними спорудами теж непросто. На щастя, наші військові зупинили капців ще до того, як ті дісталися капітальної лінії оборони, тому якість будівництва там не перевірили босм. Але водночас військові не раз повідомляли, що Вовчанськ виявився абсолютно невідготовлений до наступу ворога. Тобто відсутні навіть примітивні захисні споруди.

— У мене є особистий досвід того, як ми у 2022 році у складі батальйону, де я перебував, будували на передовій достатньо непогані окопи. Тому, коли я чую, що взагалі нічого неможливо зробити «на нулі», — це неправда. Тим більше, що в умовах міської забудови виконати подібне завдання трішки легше, аніж у чистому полі. Але цього не зроблено. Аналогічна проблема виникла і після відходу з Бахмута й Авдіївки, коли наші війська відступили на невідготовлені позиції. А чи не таке ж відбувається зараз у районі Часового Яру? І чого нам чекати тепер на Сумщині?

Вибачте, але про вірогідність наступу на Харків говорили всі, включно з ГУР. Кажуть, що знали про місце та час удару і навіть про те, які будуть задіяні московитські війська. То чому ж цей наступ знову виявився несподіванкою, як і на початку великої війни? Чому евакуацію людей проводили під вогнем ворога?

Отож або ми не все знаємо, або так зроблено було зумисно. Сьогодні вже є достатньо доказів, аби відповісти на це запитання. Просто не хочеться під час війни ще більше посилювати крихкість держави. Мені ця ситуація нагадує події лютого 2022 року. Спершу нам розповідали, що нічого не буде, а потім роздули істерію на тему «як

Майор ЗСУ Володимир Омелян.
Фото з альбому Володимира Омеляна.

Як добре все починалося...
Фото з альбому Володимира Омеляна.

Дорогу з Харкова до Вовчанська будувати безпечно, а укріплення для військових — ні.
Фото з сайту Стопкор.

так все сталося?».

Загалом, ми зараз проходимо унікальний і дуже небезпечний експеримент, коли на практиці доводиться з'ясувати, чи можна в принципі зі зрадниками виграти війну. Я й далі у цій надскладній ситуації залишаюся оптимістом. Тобто вірю, що, маючи всередині на політичному рівні потужну п'яту колону, ми війну виграти зможемо. Питання лише в тому, з якими втратами — з мінімальними чи максимальними. А можливо, і війни не було б, якби ми до неї належно готувалися і знищили росіян на підходах до України. Але в історії немає умовного способу, тому ми повинні винести гіркі уроки з недавнього минулого і з цими новими знаннями не допустити повторення помилок.

■ Пане Володимире, ви були міністром інфраструктури і добре знаєте управління кухню зсередини. За що ви могли б похвалити теперішню владу і які різючі провали очевидні вже зараз?

— Я вважаю, що під час повномасштабної війни з лютого 2022 року достойно повів себе Олександр Кубраков (до травня 2024 року — віцепрем'єр-міністр з відновлення України та міністр розвитку громад. — Авт.). Він доклав максимальних зусиль, щоб запустити транспортний механізм у потрібному для держави напрямі. А також разом із ЗСУ у ручному режимі відновив перевезення вантажів Чорним морем. Але водночас багато запитань до того, що відбувалося у період з 2019-го по січень 2022 року. На жаль, корупція стала невід'ємною частиною розвитку інфраструктурної галузі. Це дуже і дуже погано. Адже корупція впливає не лише на ситуацію, що складається на сьогодні, а й руйнує наступні 5-10 років. Якщо ми проспали можливість, не побачили правильні шляхи і прогавили інвестиції, то про розвиток говорити складно.

І ще одне. Віцепрем'єр-міністр з відновлення України за час перебування на своїй посаді так і не презентував план, власне, самого відновлення. Аргументи на кшталт «до кінця війни такий план не потрібен» — не надто переконливі. Для країни, для політичного керівництва, для закордонних інвесторів та урядів іноземних держав, що нас підтримують, цей план критично необхідний. Вони повинні розуміти базові речі, за якими розвиватиметься Україна.

І що найсумніше, окрім відсутності плану відновлення, в нас взагалі немає проєктів на рівні держави та приватного бізнесу, куди іноземці можуть інвестувати. Ми все очікуємо сотні мільярдів репарацій. Але вибачте, ці гроші будуть лише в тому випадку, якщо ми захопимо Москву і посадимо там свій уряд. А якщо просто дійдемо до кордонів 1991 року, то не отримаємо й

копійки. Ба більше, за декілька років вони знову на нас нападуть, оскільки без чіткого плану розвитку можемо проваландати етап реформування і побудови сильної держави. Такі сумні реалії, хоч би що там вам обіцяли про «2-3 тижні, які змінять усе».

На сьогодні нам потрібні сотні мільярдів доларів, аби відбудувати знищену інфраструктуру з нуля, але достатніх джерел фінансування від Заходу немає. Ми всі сподіваємося, що нас завалять грошима, бо ми воювали, ми герої, ми хоробрі, нас ось-ось приймуть до ЄС і в НАТО. А тепер уявіть таку улюблену картину деяких українських чиновників. На кордоні стоїть вагон з готівкою, який може вирушити в Україну. У що ці кошти будуть інвестовані, якщо немає конкретних проєктів? Сказати, що «у мене є геніальний план на пів сторіночки», звісно, можна, але він навіряд чи когось зацікавить. Ідеться про сотні сторінок з детальною документацією по кожному проєкту, де все прораховано до дрібниць.

Ми свого часу створили близько 20 таких проєктів і їздили з ними по світу. То були інвестиції у ключові галузі — дорожню, морську, авіаційну, залізничну, у Укрпошту. Тож якщо теперішні управлінці не мають своїх планів, нехай би взяли наші. Але ж вони й цього, на жаль, не роблять.

■ Ну так теперішні ж принципово відмежовуються від своїх попередників.

— Знаєте, вони на словах відмежувалися, але якщо подивитися хоча б на те ж «Велике будівництво», то це просто зібрані до купи всі наші дорожні проєкти 2016—19 років. Так само, як і «Дія» Федоріва. Він узяв сервіси, які ми розробили, об'єднав під одним шлюзом і запустив у формі зручного додатку. За західними рамками це, звісно, присвоєння, але таке у нас трапляється доволі часто: один робить, а інший відкриває з промовами і феєрверками.

■ Ну добре хоч скористалися. Пане Володимире, за час своєї каденції ви були палким прихильником переходу залізничних колій на евроформат. А що тепер? Деякі експерти відмову від розвитку цього плану вважають саботажем європейських програм.

— Для того, щоб це зробити, потрібно в першу чергу мати політичну волю, а також переламати філософію функціонування Укрзалізниці. Там легко підтримують ті сектори, на яких, у прямому значенні цього слова, можна заробляти. Водночас згаданий проєкт — украї актуальний. Я його всіляко відстоював у переговорах із Європейським Союзом. У чому його перевага? Ми не замінюємо стару радянську колію, оскільки вона добре підходить для перевезення вантажів. Але для швидкості та зручності нам

украї необхідно розбудувати паралельно мережу евроколій по Україні.

Наш план передбачав з'єднання західного кордону з польською, угорською, словацькою мережами евроколій до Львова, Києва, Одеси, Дніпра і Запоріжжя, в подальшому до Донецька, Луганська і в Крим. Таким чином ми охопили б швидкісною залізницею всю територію країни і жителі ключових міст отримали б можливість переїзду з крайніх точок протягом 2-4 годин. І так само в разі зменшився б час перевезень вантажів. Це нечувана швидкість для України, бо зараз пасажирський потяг лише з Києва до Львова йде 6,5 години.

На жаль, наші проєкти не були використані. Минулого року пройшли якісь не надто успішні переговори з Європейським Союзом, а далі начебто не поновилися. Хоча сьогодні, в умовах війни, вкрай необхідно було б спланувати і перешити стару колію хоча б у напрямку Львова. Це економило б час на заміні коліс і ресурси на будівництві «сухих портів». До речі, мостикалі на окупованій території змогли за рік запустити колію з Ростова через Маріуполь і Бердянськ до Криму. А ми останні два криваві роки досі дискутуємо, потрібна евроколія чи ні...

Сьогодні також варто говорити про часткове відновлення авіаційних рейсів. При належному розміщенні систем ППО навколо Львова можна налагодити регулярне авіасполучення із Заходом і з усім світом. Подібний досвід маємо у вигляді вантажних морських перевезень. Спершу багато компаній боялися, що море замінюване і що росія вдаряться по торгових суднах. Але все працює.

«Ми вистояли і ми стоїмо»

■ Пане Володимире, ви перебували в лавах тероборони з лютого 2022 року, виконували бойові завдання навколо Києва, на півдні та сході країни. Отже, і військову кухню бачили зсередини. Чи помітили ви позитивні зміни у нашій армії? Зараз постійно доводиться чути, що окупанти добре вчать на цій війні, виявляючи слабкі місця ЗСУ. А як у нас справи з набутим досвідом?

— Ми вистояли і ми стоїмо. Це вже ознака того, що нам вдається втілити успішні рішення. Ми імпровізуємо й одразу втілюємо. Сильна ж сторона росіян у тому, що вони багато опрацьованих на полі бою рішень імплементують у масове виробництво. На превеликий жаль, у нас це все ще на рівні гаражного виробництва чи часів Запорозької Січі. Десь якийсь курінь щось гарно змайстрував, інший курінь подивився і теж щось таке собі зробив з підручних матеріалів, і воно якось працює. Але це не те, що має бути насправді.

Російські солдати зараз також краще вдягнуті, ніж ми, якщо брати до уваги саме державне забезпечення. У них є своя зброя, у той час коли ми постійно просимо її в партнерів або шукаємо по всіх ринках світу.

Ми багато і правильно говоримо про дрони, ракети, арту. Але забуваємо, що для мільйонної армії потрібна нова форма, яку менше видно в тепловізорі, причому з інтегрованим кевларовим чи з пресованого поліетилену захистом. Укraj необхідні легкі та зручні бронезилети з більшим рівнем захисту, тепловізори, оптика, нові авто для перевезення особового складу, броневомобілі, тягачі тощо. І це має бути в кожного, серійно! Чи могли б ми запустити масове виробництво більшості цих потрібних на фронті речей? Могли! А в підсумку навіть саперних лопаток не виготовляємо. Це неправильно, бо призводить до втрат людських життів і територій.

Наразі більшість із того, що реально береже життя військових, привозять волонтери. Є також обмежені поставки для спецури від західних партнерів.

А ось що стосується управління військами, то воно покращується. Мені було приємно спостерігати у батальйонах, де я мав честь служити, що ті люди, які показували професійність, швидко піднімалися військовими кар'єрними щаблями. Тобто нафталінового війська у нас немає точно.

Але основна проблема й далі не вирішена. Для мене як для мінівійськового і людини з великим політичним досвідом залишається дуже спірною низка військово-політичних рішень. Я їх не коментую зараз публічно. Втім у мене, як і в багатьох моїх побратимів, це питання стоїть дуже гостро. Сподіваюся, що бодай після війни ми отримаємо на них відповіді.

І звільнення Залужного було фатальною помилкою. Причому тут не лише про політику йдеться, просто «комусь» було вкрай важливо звільнити найвидатнішого воєначальника України напередодні нового російського наступу.

■ Ви кажете, що, незважаючи на підступи п'ятої колони, Україна все одно переможе. На чому ґрунтується ваша впевненість?

— Ну знаєте, якщо ми не переможемо в цій війні, то ми не матимемо права на існування.

■ Звісно, нас просто вб'ють.

— Абсолютно вірно. У цьому столітті склалася унікальна ситуація, коли вперше ми не воюємо одночасно на всіх фронтах. Навпаки, наші союзники — найпотужніші, найпереводіші нації світу. Захід нас нарешті визнав і прийняв Україну як свою невід'ємну частину, тому в нас усе буде добре, щоправда, дуже дорогою ціною.

Демократії завжди повільні, але вони ефективні для довгострокового розвитку. Попри всі спроби зірвати підготовку до війни і наступальні операції, попри сумнівні кадрові рішення і багато інших речей, ми все одно матимемо ту країну, про яку мріяли ще наші предки.

■ Ви зараз часто аналізуєте економічну ситуацію в росії. І якщо вірити вашим даним, то реальність там далека від оптимізму.

— У них дійсно стає гірше. Їхні заклики до переговорів — це не просто класична риторика кремля «за мір во всьом міре», щоб потім підступно вдарити, а розуміння того, що їхня економіка слабне в той час, коли військові здобутки не є вражаючими. Тобто на словах вони вже захоплюють Берлін і Париж, а в реальності з перемінним успіхом товчуться на сході України.

У путіна немає багатомільйонної армії, щоб іти до Ла-Маншу, в нього доволі обмежений ресурс, який іще й скорочується через падіння обсягів реалізації нафти і занепад газової промисловості. Російська економіка поступово вмирає. Рішення збільшити витрати на війну — це шлях Радянського Союзу напередодні розпаду, який вони обрали і звернути з нього вже не можуть. Саме тому на зміну радикальним яструбам там зараз прийшли люди холодної війни. Вони вживатимуть заходів, щоб стабілізувати воєнну машину. Проте збудувати ефективну економіку в деспотії, зігравши роль нових століпінних, їм не вдасться.

Звісно, війна триває, все непередбачувано і багато може ще змінитися. Але загальний тренд для України дуже позитивний. І я не бачу ситуації, за якої ми могли б програти. ■

Антон ОГЕЙ

ТЕХНОЛОГІЇ

«Москва» гине у морі

Як українські дрони-камікадзе знищують російський флот

Морські дрони-камікадзе — найбільший страх усього чорноморського флоту росії. Збитки на мільярди доларів і потоплення найсучасніших суден — їхня робота.

Як створюється український безпілотний флот і які його можливості?

«Нормандія» в Одесі й зернова дилема

Ні для кого не секрет, що в перший день повномасштабного вторгнення росія планувала висадити морський десант в Одесі. Дуже вже хотілося кремлівським генералам повторити славнозвісну операцію «Нептун» — висадку морського десанту союзників у Нормандії в червні 1944 року. Вона увійшла в історію як одна з найбільших морських операцій у світі, оскільки тоді одночасно висадилися на берег Франції понад 156 тисяч вояків, яких підтримували майже 7 тисяч бойових і транспортних суден усіх типів та видів.

У 2022 році росія мала надто роздуті амбіції верхівки Кремля. За її задумом, висадка в Одесі мала стати ще одним блискучим етапом «маленької переможної війни».

Тож 24 лютого група кораблів нападника, яка нараховувала велику кількість десантних суден, у тому числі перекинутих у Чорне море з інших флотів, вийшла з тимчасово окупованого російською федерацією Криму і взяла курс на Одесу.

Наблизившись, російські кораблі стали в очікуванні подальших наказів на десант, але вони так і не надійшли ані того дня, ані в наступні. «Маленька переможна війна» сипалася просто на очах.

Українська армія не була деморалізована, не втікала, а стійко тримала рубежі, відбиваючи атаки супротивника і десятками спалюючи російські колони. Висадка в Гостомелі для ворога закінчилась провалом, основну задачу — оперативно взяти Київ — так і не було виконано.

У зв'язку з цим російське вище керівництво побилося висаджувати десант в Одесі. А після того, як у квітні того ж року за допомогою української ПКР (протиракетна ракета) «Нептун» було потоплено флагман чорноморського флоту — крейсер «Москва», який на той момент виконував роль своєрідної «зенітної парасолі» (мав найсерйозніше зенітне озброєння на всьому чорноморському флоті), то ідея «Одеської Нормандії» відпала остаточно.

Проте загроза українським територіальним водам нікуди не зникла. «Нептунів» в українській армії було мало, вони почали серійно надходити на озброєння буквально перед початком повномасштабного вторгнення. Водночас дана ПКР була чи не єдиним засобом захисту українського узбережжя. На додачу росія спробувала розгорнути тотальну морську блокаду України, що мала б катастрофічні наслідки для нашої економіки, адже переважно саме морськими шляхами ми експортуємо в інші країни своє зерно.

Дістати ворожі кораблі, що перебували за сотні кілометрів від українського узбережжя, одними тільки «Нептунами» було неможливо. А тому дуже гостро постала проблема протидії російському флоту.

Саме тоді, на початку літа 2022 року, і з'явилася ідея ство-

рити морські безпілотники-камікадзе. Українські інженери негайно взялися за виконання поставленого їм завдання. І вже в липні того ж року з'явилися перші прототипи. Перша спроба застосування дронів відбулася 17 вересня 2022 року. Але вона зірвалася через те, що «Старлінки», які забезпечували основний зв'язок безпілотників, не мали покриття в районі Севастополя. Друга — вдала — спроба відбулася 29 жовтня того ж року, коли Севастопольську бухту було атаковано за допомогою семи таких дронів. У результаті кілька кораблів ЧФ РФ отримали серйозні пошкодження.

Як казав іще Леонардо да Вінчі: «Все геніальне — просте». Ворогу тільки й залишалося, що очманіло дивитися, як напхані вибухівкою скутери на дистанційному керуванні палять найсучасніші російські військові кораблі за сотні мільйонів доларів. Швидкі, з великою дальністю, вони атакували зграями і вночі, внаслідок чого російські кораблі просто не могли відбитися. Навіть один

Ворожий чорноморський флот заховався у найдальшій бухті, де сидить і по цей день. Наші безпілотники виявилися набагато ефективнішими, ніж будь-які зернові угоди з росією.

такий «комарик» становив величезну небезпеку для найбільших кораблів чорноморського флоту росії.

Результат не забарився. Росія, намагаючись врятувати флот від повного знищення, припинила спроби морської блокади України і відвела кораблі назад у Севастополь. А згодом, коли навіть це не допомогло, ще далі — у Новоросійськ. Шлях для українського зерна був відкритий.

Ефективність безекіпажного флоту

Після появи морських бойових «пташок» концепція війни на воді з величезними бойовими кораблями стає дещо застарілою. Навіщо будувати крейсер

Українські безпілотні катери-камікадзе невідомої моделі
Фото з сайту BBC News Україна.

за мільярди доларів, якщо можна просто побудувати десяток морських дронів? Влучання навіть однієї машини якщо не знищить, то надовго виведе корабель із ладу і може призвести до втрат серед екіпажу. Ані великокаліберні гармати, ані зенітні установки і навіть крилаті ракети морського базування (тобто

Baby і MAGURA V5. Її активна розробка все нових типів безпілотників продовжується.

Так, наприклад, у другій половині минулого року широко загалу було представлено новий багатоцільовий морський дрон «Козак Мамай». Мало того, велика кількість чинників вказує на те, що наразі активно

А зовсім нещодавно в інтернеті з'явилася інформація про початок використання Україною зенітних версій морського дрона. На український дрон було встановлено ракети типу Р-73. Це радянські ракети класу «повітря-повітря», які використовуються, зокрема, українською авіацією. Отже, тепер морські дрони становлять загрозу не тільки для флоту, а й для авіації супротивника.

Зброя нашої перемоги

Хочеться вірити, що безпілотні морські дрони — це один із прикладів, коли ми справді випередили інших. Саме в Україні у 2023 році в складі ВМС було створено 385-ту окрему бригаду морських безпілотних комплексів спеціального призначення — підрозділ, який де-факто не має аналогів. Таким чином світ укотре побачив, на що здатний український Давид супроти московського Голіафа.

Ворожий чорноморський флот заховався у найдальшій бухті, де сидить і по цей день. Наші безпілотники виявилися набагато ефективнішими, ніж будь-які зернові угоди з росією.

Українці продовжують кувати зброю перемоги. Віримо, що ворожому російському флоту не вдасться врятуватися від українських дронів. ■

■ СЛІДКУЄМО ЗА РУКАМИ

Лекала провокаторів — проєкт Кремля?

Чи кроїть Борис Ложкін костюм для вхідчин в «український Єрусалим»

Тетяна ПАРХОМЧУК

У хаосі війни майже непомітними залишаються заяви з неоднозначним підтекстом одіозних українських політиків. Віцепрезидентом Всесвітнього єврейського конгресу, президентом Єврейської конфедерації України, колишній голова адміністрації президента України (2014—2016), підприємець Борис Ложкін. І непомітно, щоб ця конфедерація бодай щось робила, аби схилити Ізраїль до України та передати нам комплекси Patriot, непотрібні Тель-Авіву. Важко знайти бодай одну згадку, що Ізраїль визнав росію агресором. До речі, так само, як і Голодомор в Україні — геноцидом. Водночас складається враження, що певним чином ця організація Бориса Ложкіна грає на руку владіміру путіну.

ОСОУ відхрещується від Ложкіна

Останнім часом Борис Ложкін не вирізнявся особливою публічною активністю в Україні. Натомість постійно й доволі неоднозначно намагається впливати на закордоння. Іноді своїми випадками викликає публічне обурення об'єднаної єврейської общини України (ОСОУ). Як-от улітку 2022 року після початку повномасштабного вторгнення.

Як зазначили в общині, тоді Борис Ложкін та самопроголошений головний рабин Яков Дов Блайх написали письмове звернення до президента Франції Еммануеля Макрона з проханням не вводити санкції проти олігарха з путінського оточення Моше Кантора.

Об'єднана єврейська община України висловила різкий протест «з приводу дій, що ганьблять честь і гідність українців, і зокрема євреїв України».

«У той час, коли український народ сміливо й самовіддано протистоїть Путіну та військовій агресії Росії і коли в тому числі євреї України беруть активну участь у боротьбі проти рашистських загарбників, якісь одіозні громадяни, що видають себе за євреїв України, закликають зняти санкції з олігарха, який протягом багатьох років підтримує путінський режим», — йдеться в офіційній заяві ОСОУ.

Громада уточнює, що йдеться «про Бориса Ложкіна, самоназваного головного рабина України Якова Дова Блайха, а також Бориса Фуксмана».

Усі троє не перебувають в Україні, не є українськими єврейськими лідерами і не представляють інтереси євреїв України, мають дуже сумнівну репутацію, у тому числі й кримінального характеру, стверджує ОСОУ.

Від журналіста до азартного «мецената»

Отже, в 2019 році на зміну президенту Порошенку прийшов Зеленський. А коли в парламент пройшла партія «Голос», одним з її великих акціонерів поряд із Пінчуком та американцями став і Борис Ложкін, у нього з'явився шанс повернутись на поле політичної гри.

Таким чином, доки нові державні мужі розповідали українцям, як упевнено рухається Україна до світлого європейського майбутнього, почала рости кількість нелегальних ігрових залів та ломбардів. А біля кожного супермаркету закликали жертвувати гроші в черговий фонд допомоги хворим дітям, до котрих у результаті не доходила й третина

зібраних сум.

Тобто на кожному кроці українців намагались зробити біднішими, і останні «кровні» методично перетікали в кишені тих самих державних мужів.

Адже лише влада дає безмежні можливості для заробітку грошей у країні, де досі кермують не демократичні закони, а принципи дикого, позбавленого цивілізаційних норм і моральних принципів капіталізму. У таких хащах найкраще заробляти на людських слабкостях: азарті, жазі легких грошей, жалю, співчутті.

За це все й узявся Борис Ложкін, котрий набув відповідного досвіду як ексклюзивний цивілізаційних норм і моральних принципів капіталізму. У таких хащах найкраще заробляти на людських слабкостях: азарті, жазі легких грошей, жалю, співчутті.

Варто зазначити, що починав Борис Ложкін простим журналістом у популярній харківській газеті «Вечірній Харків». Наприкінці 1990 року, набувши досвіду в медійній сфері, відкрив власне видання «АТБ», а через чотири роки — тижневик «Теленеделя». Газета стала доволі популярною не лише в Україні, а й на просторах СНД.

Лише в росії «Теленеделя» Бориса Ложкіна мала 20 регіональних філій, а загальна аудиторія видання налічувала понад 5 млн читачів.

До 2000 року, окрім «Теленеделя», Борис Ложкін заробив ще на декількох масмедіа, серед котрих були українські версії російських газет: «Аргументы и факты», «Комсомольская правда», «Совершенно секретно», «Известия», «Экспресс-газета», журнал «Футбол».

Усі свої ЗМІ Борис Ложкін об'єднав у холдинг під назвою UMH (United Media Holding). За наступні 10 років до нього ввійшли десятки ресурсів, у тому числі популярні українські та російські радіостанції, а також газети братів Суркісів — «Команда» та «Київські відомості». Тобто досвіду в Ложкіна маніпулювати свідомістю за допомогою українських версій російських газет не позичати. Вважається, що саме Ложкін створив маніпулятивну систему ЗМІ.

Перелицювати Україну на новий Ізраїль?

У травні 2022 року Борис Ложкін в інтерв'ю ізраїльським «Вестям» розповів, що і євреї, й українці на його батьківщині бачать Ізраїль як приклад для себе. А в своїй книзі «Четверта Республіка», що вийшла 2016 року, він назвав Україну «Ізраїлем Східної Європи». І не лише з точки зору безпеки, а й у сфері державності. Війна в Україні ще в розпалі, але США, Велика Британія, ЄС, міжнародні фонди вже готуються до програми відновлення зруйнованої країни та її макроекономічної стабільності. 18 травня Єврокомісія опублікувала цікавий проєкт із плану Rebuild Ukraine. Його суть — відновлення інфраструктури, охорони здоров'я, житла, а також цифрова та енергетична стійкість. На все це буде виділено сотні мільярдів євро впродовж 10 років. У німецькій пресі президент Всесвітнього економічного форуму Берге Бренде закликав демократичний світ до початку реалізації нового плану Маршалла вже зараз.

Місце Ізраїлю в цьому процесі не останнє. І на цьому також сконцентрував увагу Борис Ложкін. Він вважає, що ізраїльський бізнес добре знає Україну, мовляв, зараз для Ізраїлю дуже важливо, що відбуватиметься тут після війни.

Місце Ізраїлю в цьому процесі не останнє. І на цьому також сконцентрував увагу Борис Ложкін. Він вважає, що ізраїльський бізнес добре знає Україну, мовляв, зараз для Ізраїлю дуже важливо, що відбуватиметься тут після війни.

Місце Ізраїлю в цьому процесі не останнє. І на цьому також сконцентрував увагу Борис Ложкін. Він вважає, що ізраїльський бізнес добре знає Україну, мовляв, зараз для Ізраїлю дуже важливо, що відбуватиметься тут після війни.

Місце Ізраїлю в цьому процесі не останнє. І на цьому також сконцентрував увагу Борис Ложкін. Він вважає, що ізраїльський бізнес добре знає Україну, мовляв, зараз для Ізраїлю дуже важливо, що відбуватиметься тут після війни.

Місце Ізраїлю в цьому процесі не останнє. І на цьому також сконцентрував увагу Борис Ложкін. Він вважає, що ізраїльський бізнес добре знає Україну, мовляв, зараз для Ізраїлю дуже важливо, що відбуватиметься тут після війни.

Місце Ізраїлю в цьому процесі не останнє. І на цьому також сконцентрував увагу Борис Ложкін. Він вважає, що ізраїльський бізнес добре знає Україну, мовляв, зараз для Ізраїлю дуже важливо, що відбуватиметься тут після війни.

Українська армія ізраїльського пошибу?

У книзі «Нація розумних людей» Ден Сенор та Сол Сингер назвали ЦАХАЛ (армію) найбільшою соціальною мережею Ізраїлю.

«Є така відома в ІТ-секторі Ізраїлю персона, її звать Інбал Аріелі. Вона випустила книгу, дуже рекомендую, «Хуцпа» («Зухвалість»). Вона пояснює, чому Ізраїль став лідером у хайтеку. Це результат ізраїльського виховання. А ізраїльське виховання — це, зокрема, армія. Ось зараз в Україні армія стає такою ж важливою частиною суспільства, як в Ізраїлі», — казав якось журналістам Борис Ложкін.

Він вважає, що Україна рухається до того самого. Він бачає в цьому одну з найважливіших складових «ізраїлізації» України. Це те, як він стверджує, завдяки чому сучасний Ізраїль непереможний.

Отже, Ложкін вважає, що саме ізраїльську хуцпу в кращому сенсі Україні варто запозичити для повоєнного відновлення економіки.

Одіозний багатостаночник Борис Ложкін.

Головне, щоб костюмчик сидів

А тепер слідкуймо за руками. Нагадаємо, «УМ» уже писала про вибудовування теорії створення на теренах п'яти областей України так званого Нового, чи Небесного, Єрусалима, — заселення євреями південної частини України. Це Дніпропетровська, Запорізька, Херсонська, Миколаївська, Одеська області.

За версією одного з ідеологів та виконавчого директора проєкту Гаррі (Ігоря, Гекко) Беркута, «Небесний Єрусалим» складатиметься на 49% з українців і на 49% з євреїв. Сюди, на його думку, мають переселитись 6 млн євреїв з Ізраїлю і понад 12 млн зі США, РФ та Єврозою.

Місто Дніпро вважається чи не найбільшим єврейським культурним центром на Землі, тому йому відводиться роль ділової столиці «Нового Єрусалима», а культурною столицею має стати Одеса.

Цікаво, що захищати меш-

порядок», — так зневажливо Гекко оцінює нас із вами.

З огляду на чимало деталей, котрі є у відкритому доступі в ютубі, цей план мало схожий на фейк чи конспірологію. Ідеологи створення нового раю для обраних євреїв уже про все заздалегідь подбали, давно узгодили це з москвою. Навіть назвали керівників української армії, котрі є «прокремлівськими». Хоча, можливо, Гаррі Беркут оббрехав високопоставлених армійських чиновників України, сказавши, що в них з дитинства ненависть до бандерівців.

Отже, Гаррі Гекко до так званих «кремлівців» відносить: Руслана Хомчака — начальника Генерального штабу ВСУ; Олександра Сирського — головнокомандувача ЗСУ; В'ячеслава Курилюка, на котрого сьогодні зав'язані всі вузли операцій і дії Збройних сил України.

«Я радий, що поступово командування ЗСУ перехоплено «кремлівцями» у бандерівців», — каже Гекко.

Вочевидь, усе, що відбувається наразі на фронті, не просто так. І не просто згадані області так ретельно, цілодобово «відпрасовують» ракетами, дронами, КАБаами, так, ніби росіяни для майбутніх гіпотетичних переселенців вищипають українську територію.

Тож ідея створення «Нового Єрусалима» існує давно. Подіюють, що один з її ідеологів свого часу навіть отримав якусь там урядову відзнаку, в той час, коли Борис Ложкін очолював адміністрацію президента.

Сам же виконавчий директор створення в Україні раю для обраних євреїв Ігор Беркут, відомий політичний провокатор, промовував різні версії для України тези. В інтернеті є відео, де він на пресконференції розповідає, що населення України треба скоротити до 5 мільйонів, знизити або взагалі прибрати соціальні виплати й продати Україну Польщі. До речі, у 2014 році версія про передачу західних областей України Польщі озвучував і покійний Жириновський.

Усе нам зрозуміло й очевидно. Незрозуміло лише, чому ми маємо розвиватись і відбудуватись знову за чужими лекалами? ■

Найкращий доказ існування води — спрага.
Франц Верфель

Олександр САКВА

Зайнятість президента НАМН академіка Віталія Цимбалюка виявилась настільки щільною, що інтерв'ю, заплановане місяць тому, вдалося записати лиш напередодні Дня науки, що й був імпульсом до розмови. Бесіда поєднала сьогоденне й непроминальне в турботах і міркуваннях знаного вченого — як і в діяльності структури, яку він очолює.

■ Віталію Івановичу! В останні роки світова наука переживає повільне піднесення — відкриття й прориви не обійшли, здається, жоден її сегмент. Що вас потішило найбільше в надбаннях медицини цього часу, що слугуватиме їй найплідніше?

— З фундаментальних зрушень — розшифровка геному людини. Приватний ефект: у США, Європі та й навіть у Китаї будь-хто за 100 доларів може встановити своє походження ледь не з пращурів. Усе ж вельми цікаво дізнатись, чий ти посланець! Що ж до науки, то вміння декодувати геном відкрило їй неозорі перспективи вивчення й редагування молекули, відповідальної за спадковість, а медицині — здатність краще діагностувати й долати спадкові хвороби.

На друге місце в рейтингу новітніх завоювань медицини я поставив би використання стовбурових клітин, що є й моїм давнім науковим зацікавленням. Напряма постав бурхливо і багатообіцяюче й не розчарував результатом: ми вже навчилися вилучати стовбурові клітини не лише з ембріональних, а й із соматичних тканин. Тож цілком досяжним стає створення «запасних» (штучних) органів людського тіла, що в час воєнних дій і по тому є гостро нагальним. І йдеться не тільки про кінцівки, а й про внутрішні органи, уражені наслідком бойових сутичок чи хронічних захворювань. На тепер створення людських «запчастих» ще виглядає фантастикою, та вже цілком науковою, бо потреба в них — величезна, таким, певен, буде й трансплантаційний вектор медицини в найближчому часі.

Не менші горизонти й у клонуванні органів, хоч уточню: маю на увазі терапевтичний, а не репродуктивний його різновид. Створення генетично споріднених пацієнту органів — настійлива вимога доби, а якщо так — медицина відповідь на неї оперативно й у повному обсязі. Й це не за спокійливим мріянням вченого, а предметний поступ науки в царині людського відтворення.

■ Однак найгучніша сфера наукових розвідок нині — штучний інтелект та його інваріанти, до того ж спритно переведені в мілітарний план. Так, уже оголошено створення цілої низки технологій, заснованих на здатності комунікувати з мозком. Приміром з'явилися пристрої, що дозволяють водолазам бачити язиком у каламутній воді, солдатам — у непрозорої темряві, причому на 360 градусів довкілля. Глек Пандори відкрито?

— Мозок, звісно, — найзагадковіший орган людини, що неослабно надить учених безмежним можливостей задіяти його здатності задля прогресу. Неосяжний витвір Природи! Надскладна нейромережа, де навіть статистично

йдеться про астрономічні величини! В ній, скажімо, більш ніж 100 мільярдів нейронів, в кожного з яких — до 100 тисяч з'єднань, що невпинно поновлюються. Якщо їх умовно викласти в нитку, її довжина дорівнюватиме 14 відстаням до Місяця! В нашій голові — цілий Всесвіт. Гігантський потенціал вивчення й застосування! Вражаюча міць в усьому — інтелекті, пам'яті, мисленні, мотивації, механізмах сприйняття й аналізу, проектуванні себе в часі й просторі.

Зараз людство в ейфорії і з острахом переживає злет захопливого інтересу до штучного інтелекту, та, як на мене, жоден варіант ШІ не перевершить людину в тому, що наближає її до Творця, адже ще ні один суперкомп'ютер не здійснив відкриття і, гадаю, й не зробить: для цього потрібне осяяння, а його не запрограмуєш. Воно — дар Божої ласки, а нащо Всевишньому пихатися залізничкою, коли в нього є Людина, з якою Творцю вочевидь нудьгувати не доводиться?

Утім, маємо віддати належне: сумнівні риси людської природи ШІ переймає хвацько — хитрує, лестить, не кліпнувши екраном, бреше, вправно й охоче замітає сліди. Його б у порядку родину на перевиховання! Тим часом постала доволі скрушна даність: з появою ШІ світ назавжди перестав бути людинонимним, а вже неминуча імплантація чипів у людський організм, боюсь, змінить саму природу людини. «Царство пройдуть», людина лишиться — якою вона буде? Це для мене й є питанням всіх питань...

■ А що нині найактуальніше для Академії?

— Вона живе війною, й було б дивним, якби це було не так. Порятунок бійців ЗСУ й постраждалих від актив російської агресії — на першому плані наших зусиль і дій. Інститути НАМН беруть найважливіші військовослужбовців і цивільних жертв тероризму кремля по всіх профілях установ Академії. Ті, хто потребує спеціалізованої, високотехнологічної, комплексної допомоги, багаторазового хірургічного втручання, — лікуються винятково в нас. Скажімо, в Інституті Шалімова нині перебуває боєць, якому вже зроблено близько 20 поетапних операцій, і шанси на збереження його життя й здоров'я ростуть. Надскладні операції з видалення осколків з критично важливих органів, нерідко — серця, успішно роблять в Інституті Амосова. Такі пацієнти поступають до нас із військових шпиталів, де надання медичної допомоги цього рівня нереальне. Ми ж їх переважно рятуємо. За 10 років героїчного спротиву русні установи Академії пролікували десятки тисяч поранених, з них 80% — операції, що могли бути виконані тільки у нас.

■ АВТОРИТЕТНА ДУМКА

Ліга маку

Національна академія медичних наук України в час випробувань

Академік Віталій Цимбалюк.

І тут я хочу оприлюднити своє тверде переконання, засноване на тяглій історичній практиці: війни виграють поранені! Римські легіонери були вкриті шрамими, нацистський Берлін у Другу світову брали воїни, 93% (!) яких були виписані з госпіталів. Бо це завжди — досвідчені, навчені, мотивовані бійці, найпридатніші для армії звитязці. Тож наше головне завдання щодо таких поранених — вилікувати, відновити й повернути на фронт, бо ж у них є гострий особистий рахунок до ворога. Це золота когорта вояків, яким до снаги найскладніші бойові завдання.

У цьому сенсі ми співпрацюємо з військовими медиками, Командуванням Медичних сил ЗСУ. Зокрема, разом діємо з метою забезпечення наших бійців спецпакетами з особливим фізрозчином, що частково поновлює втрату крові, в бойових умовах рятуючи життя військовикам. Я спостеріг ці пакети, перебуваючи в складі військової місії вищих офіцерів країни, що вивчала роботу шпиталів НАТО, зокрема госпіталю імені генерала Персі в Парижі. Звідти ми перейняли множини засобів, процедур і прийомів, україні необхідних як у перші миті уражень воїнів, так і в подальшій карті супроводу поранених.

На повну постала й проблема боротьби з мікрофлорою, на яку не діють проти-запальні антибіотики. Поранення ж найчастіше отримують в умовах, де санітарний стан довкілля не обирають. Тож у наших лабораторіях триває активний, до самозабуття, пошук суціль нових, альтернативних препаратів, до яких мікробіоти людини ще не адаптувались.

■ Ось ви згадали про створення ліків, що враз актуалізує питання фінансового забезпечення наукових розвідок. У державі — дефіцит коштів на найнеобхідніше. Вчені-медики своєю чергою поставлені в ситуацію, подібну тій, коли б господарина мала зварити борщ з трьох квасолин. А стагнація науки, в тому числі медичної, внаслідок хронічного недофінансування — це програв майбутнього, приреченість країни на світове аутсайдерство, тобто в підсумку — здійснення мрії нарваного кремлівського добня щодо України! Чи розуміють це можновладці, від яких залежить доля науки?

— Дуже болюче питання. Бо навіть коли лікарям нещодавно зарплатню підвищили (цілком заслужено, давно було пора!), науковців укотре обійшли. Тим часом так звані «народні обранці» всі атаки на Академію починають словами: «Де ваші досягнення?». Вони, на щастя, ще є, і суттєві, та їхні джерела чимдалі міліють і пересихають, — з волі тих же нардепів. А лихо зовсім близько — точка неповернення вже ось! Інколи в розпачі навіть зринає думка: а чи не робиться це зумисне, щоб Україна сповзла в прірву придатку до решти світу? І все в мені тоді повстає необорно: українці — не застосують, а рушій прогресу! Так було й, вірю, — буде, бо ми — велика нація, здатна збудувати найсильнішу країну Європи! Треба лише дати лад у стосунках держави, науки й культури — злука цієї тріади вирішує все.

Кажу роками, на всіх рівнях і за найменшої нагоди: нам вкрай потрібна українська Кремнієва долина як місце втілення проривних ідей у формі обраних експертною ра-

дою проектів. Українці ж надаровані від Бога! Мед від Адама діставали з дуплянок, доки Прокопович не винайшов вулик. Іван Пулюй — професор та ректор Німецької вищої технічної школи в Празі, до Рентгена встановив фундаментальні властивості й природу катодних та X-променів. Микола Володос у Харкові відкрив дистанційне ендопротезування (стентування), що стало проривом у судинній хірургії. А Віктор Щегулов з мого рідного Інституту нейрохірургії вперше в світі розробив систему балонізації аневризми артерій головного мозку — переймати його клінічний досвід приїздили з усієї планети, провідних медичних центрів.

Видатних ідей у нас не переводиться, а ось їх запровадження кульгає істотно. Тож формат Кремнієвої долини в цих випадках прислужився б зразково, бо й досі доля відкриттів перебуває в руках випадку. Приміром, мене вразив юний дослідник з Малої академії наук, що запропонував робити папір з опалого листа й тим зберегти наші ліси й гаї! Чудова ідея! Й недавно я втішився: в Житомирі завод на основі його технології побудували! Але ж це крапля з моря ідей, зокрема медичних, що гинуть безвісти.

■ Тоді дозвольте наостанок дотичне запитання. Об'єднання восьми найстаріших американських університетів носить назву Ліги площ. На ваш погляд, що найбільше пасує умовній асоціації установ НАМН — тюльпан, ковила, шафран? Адже всі вони — мов українська наука, в зоні Червоної книги, тобто на межі зникнення, бо такі ж бездоглядні й самосійні, потерпають від байдужої неухаги. Яку рослину як символ Академії обрали б ви?

— Безумовно, мак. У медицині він застосовується як лікувальний засіб, фармацевтичний інгредієнт. В українській народній міфології, фольклорі та й історично мак — це крапельки крові козаків, які лишилися на полях битв, що велись за свободу України. Великий символ! Недарма його обрали знаком пам'яті за жертвами всіх воєн. А імпульсом цього рішення, до слова, став вірш канадського військового лікаря Джона Мак-Крея: «У полі Фландрії поміж хрестами // Гойдає вітер мак рядами, // Щоб знали місце, де ми...». Ті ряди маку — полегли герої.

Україна зараз протистоїть російському монстру, що розв'язав уже 22-гу (за іншими даними дослідників — 28-му!) руйнівну, геноцидну, криваву війну проти нашого народу, бо без нас ординці — уламок улусу та й годі. Тому перший пункт порядку денного кожного свідомого українця — безумовна й неоскаржана воєнна парозка схибленої недофюрера з кремлівської божевільні. А образ майбутнього ми маємо — воно бенкетно-закличне. Тоді, певен, й українську медичну науку піднімемо на співмірний її славі щабель. Що ж до Академії, то основне завдання на тепер — якнайбільше вкласитися в Перемогу й не дати ласим вороженькам знищити НАМН — велике надбання нації. Та про це вже — наступного разу. ■

Андрій ХОДЬКОВ

■ ОСНОВИ

Ректори — творці і навчителі

Київське зібрання Міжнародної асоціації ректорів педагогічних університетів Європи обговорювало важливість Болонської системи

У контексті екзистенційної боротьби за виживання нації вчитель відіграє вагомий роль вісника демократичних цінностей. Про це йшлося у Києві на засіданні Міжнародної асоціації ректорів педагогічних університетів Європи в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова.

«Для перемоги потрібні зброя, військовий вишкіл тих, хто перебуває на передовій, та підтримка міжнародної спільноти. Однак перемагає не тільки зброя, перемагає передусім людина, озброєна міцним духом, «запліднена» всіма людськими чеснотами. Підготовка такої людини є надзавданням цивілізації, — сказав ректор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова Віктор Андрущенко. — Основне навантаження за реалізацію цього завдання покладається на вчителя, діячів освіти, науки, культури, а особисто — на нас, ректорів університетів, які готують педагогічні кадри. Не так давно ми заснували асоціацію ректорів педагогічних університетів Європи».

Підготували і прийняли документ стратегічного значення, педагогічну конституцію Європи. «Цей амбітний широкоформатний проект спрямований на поглиблення Лісабонських і Болонських домовленостей, зокрема в частині формування аксіологічної платформи освітньої системи України, — уточнив Віктор Андрущенко. — Ми маємо намір готувати вчителя, який виховує нові покоління європейців, здатних жити у спільному європейському домі, у повазі, порозумінні й співпраці на основі таких загальних цінностей, як демократія, права людини, миролюбство, екологічна безпека, солідарність, низка інших гуманітарних пріоритетів».

Сучасний світ стрімко розвивається, технології з кожним роком примушують людство до технологічного прогресу. В новому світі щоразу з'являються нові й нові професії, як-от UI дизайнер або SMM-спеціаліст, в той час як деякі втрачають свою

актуальність. Стрімкий рух технологій змушує людину ХХІ століття до адаптації, опанування нових напрямів задля професійного розвитку. Наразі для значної кількості країн актуалізуються проблеми безробіття серед молоді, скорочення робочої сили й нестача кваліфікованих кадрів. Вирішити проблеми сучасного світу під силу вісникам освіти, вчителям, що сформують нове адаптивне покоління.

Завдяки старанню та кропіткій роботі членів Міжнародної асоціації ректорів педагогічних університетів сьогодні ми маємо сформовану методологію політики процесу підготовки вчителя ХХІ століття за принципами людиноцентризму та гуманізму, зазначив президент асоціації, ректор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова Віктор Андрущенко.

Підтримка Лісабонського договору та Болонської системи, як зазначено вище, допоможе Україні сформувати якісну освітню та економічну платформу. Для України як кандидата на вступ до Європейського Союзу визнання Лісабонського договору є важливою частиною нашого євроінтеграційного процесу. Лісабонський договір надає низку переваг членам ЄС, а саме — покращення процесу реформ, що позитивно впливає на швидкість та якість ухвалення рішень, збільшення прозорості законодавчої гілки влади задля зменшення рівня корупції та ширший вплив на політичні процеси ЄС. Зі свого боку Болонська система надає здобувачам вищої освіти більшу мобільність навчання, спрощене визнання дипломів, поглиблює варіативність навчання та стимулює міжнародну співпрацю між університетами.

Віктора Андрущенка (у центрі) обрано президентом Міжнародної асоціації ректорів педагогічних університетів Європи.
Фото автора.

Виконавчий директор асоціації Володимир Лавриненко каже: «Педагогічна конституція Європи є тим об'єднавчим документом, на платформі якого має формуватись новий вчитель. А разом з ним і під його педагогічним керівництвом виховуватиметься нове покоління європейців, здатних жити разом у спільному європейському домі. Підготовка вчителя, який поділяє цивілізаційні цінності об'єднаної Європи, — це є конструювання майбутнього».

Першочерговим завданням є імплементація педагогічної конституції Європи, зокрема розробка спільних програм та основних предметів магістерської підготовки майбутніх педагогів. Потрібно сформувати склад міжнародних робочих колективів з формування додатків до програм магістерської підготовки майбутніх педагогів. Їхня головна мета — імплементувати в навчальний процес педагогічні цінності країн європейського простору.

Другим кроком здійснюватиметься підготовка підручників з історії, екології, суспільствознавства тощо. Книжки видаватимуть англійською і мовою країни, де вони створені. Спірні питання, що існують, будуть подані за методологією педагогічного дискурсу і толерантності, з повагою до народів, їхніх тра-

дицій, культури, національних особливостей.

За підсумками виборів до складу правління Асоціації ректорів педагогічних університетів Європи увійшли: Віктор Андрущенко — ректор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, Йоазіс Агудіс — ректор університету Вітовта Великого (Литва), Наталія Лазаренко — ректор Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (Україна) та інші. Президентом асоціації одностайно обрано ректора Українського державного університету імені Михайла Драгоманова Віктора Андрущенка. ■

Повідомлення про проведення установчих зборів

Ініціативною групою співвласників у складі: Дяченко Олена Сергіївна, співвласник квартири №20; Береза Валентин Владиленович, співвласник квартири №18; Бідуха Олег Іванович, співвласник квартири №61; Гумінський Олег Володимирович, співвласник квартири №111; Кондраченко Андрій Михайлович, співвласник квартири №225; Цимбал Людмила Іванівна, співвласник квартири №31; Бакалов Гліб Валерійович, співвласник квартири №110; Черниш Володимир Савелійович, співвласник квартири №62; Гулак Євген Геннадійович, співвласник квартири №208 скликаються установчі збори зі створення Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку за адресою: м. Київ, Харківське шосе, 152, кв. 1-254.

Установчі збори буде проведено за адресою: м. Київ, Харківське шосе, б. 152 (підвальне приміщення)

«12» червня 2024 р. о 19 год. 00 хв.

Порядок денний установчих зборів:

1. Обрання голови зборів. Обрання секретаря зборів.
2. Створення об'єднання.
3. Затвердження статуту об'єднання.
4. Затвердження першого складу правління та обрання голови правління.
5. Затвердження складу ревізійної комісії.
5. Затвердження кошторису об'єднання.
6. Обрання форми управління будинком через статутні органи об'єднання.
7. Визначення особи, уповноваженої на підписання та подання документів для проведення державної реєстрації об'єднання як юридичної особи.
8. Визначення першочерговості ремонтних робіт для подання заяв на отримання фінансування ремонтів та переоснащення спільного майна та обладнання.
9. Прийняття рішення щодо конфіденційності інформації про співвласника.
10. Визначення способу оповіщення співвласників про результати Установчих зборів.

На установчих зборах відсутня технічна можливість співвласникам будинку взяти участь в установчих зборах дистанційно в режимі відеоконференції. Реєстрація співвласників для участі в зборах починається о 18 год. 15 хв. Запрошуємо всіх співвласників взяти участь у зборах.

При собі необхідно мати: правовстановлюючий документ на житлове або нежитлове приміщення (свідоцтво, договір купівлі-продажу тощо) та документ, що посвідчує особу власника.

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «УКРАЇНЬКА ОХОРОННА КОМПАНІЯ», ідентифікаційний код 23734213, місцезнаходження: 04050, Київ, вул. Юрія Іллєнка, 71/73, прим. 36, повідомляє про втрату оригіналу свідоцтва про реєстрацію випуску акцій (дата реєстрації випуску — 29.03.2018, реєстраційний випуск — №17/1/2018).

***

Втрачений військовий квиток НУ №9794636, виданий Красногвардійським районом військовим комісаріатом Дніпропетровської області 20 червня 1986 року на ім'я Логутов Олег Володимирович, вважати недійсним.

***

Втрачене свідоцтво КВ №27610631, видане 24.06.2005 року середньою загальноосвітньою школою №286 м. Києва на ім'я Ткачука Тараса Олеговича, вважати недійсним.

***

Втрачений диплом молодшого спеціаліста серія КВ, номер 37786574, виданий Державним вищим навчальним закладом «Київський коледж будівництва, архітектури та дизайну» 1.05.2010 р. на ім'я Григорчук Володимира Олександровича, вважати недійсним

***

Втрачений атестат про повну загальну середню освіту КВ №19301283 та додаток до нього №158892, видані 21.06.2002 року ліцеєм «ЕКО» №198 м. Києва на ім'я Мотриченко Ганни Володимирівни, вважати недійсним.

***

Втрачений атестат про повну загальну середню освіту № 51863310, виданий у 2020 році середньою загальноосвітньою школою 79 м. Києва на ім'я Айгістової Ренати Ренатівни, вважати недійсним.

***

«Товариство з обмеженою відповідальністю «КОМПАНІ ІНВЕСТ ФІНАНС», ідентифікаційний код 40284315, місцезнаходження: 01021, місто Київ, Кловський узвіз, будинок 7, приміщення 28, повідомляє про втрату оригіналу свідоцтва про реєстрацію випуску корпоративних облігацій (дата реєстрації випуску — 07.05.2021, реєстраційний випуск — № 52/2/2021)».

■ ДОБРА СПРАВА

Паніні для пана безхатька

Репортаж
із соціального «сонячного» кафе

Вивіска Sunshine caf?.

Олеся МАЗУРКОВА

У 12 років я прочитала відому книжку Деніела Кіза «Квіти для Елджернона», де йшлося про чоловіка з розумовою відсталістю, який працював у пекарні. Найбільше він жадав бути розумним, аби не відрізнитися від колег по роботі. Забігаючи наперед скажу, що він був дуже добрим та наївним, але дурним — точно ні.

Я недарма згадала про цей твір, адже сьогодні відвідала соціальний заклад Sunshine caf? в Києві, де працює молодь із ментальною інвалідністю та синдромом Дауна. Десь із місяць тому на фейсбуці з'явився пост, автор якого розповів про свій

досвід перебування в цьому закладі: щотижня впродовж місяця він ходив до кафе й кожного разу був там єдиним відвідувачем. Це дуже засмутило чоловіка, адже буквально навпроти у кав'ярні були люди. Вони просто робили вибір не на користь Sunshine caf?, а чому — то вже питання до них.

Зрозуміло, після цієї історії я не могла пройти повз, тож незабаром уже переступала поріг закладу. Замовила кальцоне і, поки чекала на страву, вирішила оглянути інтер'єр. Він видався дуже скромним, проте затишним, яскравою плямою цього місця, безумовно, була вивіска з намальованою усміненою дівчинкою. Її розташу-

Працівниці кафе Ангеліна й Тетяна.

вали прямо над касою для замовлень, звідки відкривався гарний вид на кухню, де працювали лише двоє людей. Така кількість обумовлена тим, що люди з ментальними захворюваннями не завжди можуть працювати повний робочий день — зазвичай зміна триває по 4 години кілька разів на тиждень. Та, незважаючи на маленький командний склад, на кухні панує залізне правило: піца готується 8-10 хвилин.

І ним дійсно не знехтували: мою кальцоне подали за 10 хвилин, і вона виявилася дуже смачною — за життя стільки начинки я бачила хіба в бабусиних пірижках із вишнями.

Відвідувачів усередині було небагато, проте кафе не лишалося порожнім — на сторінці Sunshine caf? в інстаграмі було зазначено, що клієнтів дійсно побільшало завдяки соціаль-

ній підтримці. Протягом кількох годин сюди завітали кур'єр Glovo, батьки з маленькою дівчинкою та навіть безхатько, з яким мені вдалося поспілкуватися. Він тут частий гість, якого пригощають паніні — і панові вони дуже смакують. Він має досить-таки невеселу вдачу, адже живе в покинутому фургоні, проте намагається лишатися на позитиві та збирає гроші на лікування. Про працівників кафе відгукується дуже доброзичливо, адже сам живе з ДЦП. Чоловіка тішить, що в наші дні всі можуть працювати. Згодом він пішов, перед цим подякувавши за спілкування, а я зав'язала розмову з однією працівницею кафе — Тетяною. Вона розповіла, що працює тут для підтримки доньки, яка має ментальну хворобу. Дівчина дуже любить цю роботу й завжди чекає, коли можна буде прийти зно-

Кальцоне — це справді смакота.
Фото автора.

ву, а пані Тетяна тільки й рада, що її дитина працює й нічим не відрізняється від інших. Також познайомилася з Ангеліною — трохи сором'язливою, але милою дівчиною, яка працювала в парі з Тетяною. Вона прибрала на кухні, і коли я запитала, чи не проти вона, щоб я сфотографувала їх обох, спочатку відмовилася, та за хвилину передумала, і згодом вони з Тетяною вже усміхалися на камеру.

На їхній формі — жовтих футболках — красувався надпис «Не така, як всі». Пані Тетяна вважає, що йдеться саме про унікальність мислення, в усьому іншому це звичайні люди, і дуже важливо пам'ятати про це.

Після візиту до кафе я перечитала книжку «Квіти для Елджернона», і гадаю, що зроблю це ще не один раз, адже в ній розкривається прекрасна та водночас сумна історія про чоловіка, який мріяв бути розумним, але навіть не здогадувався, що вже таким є. Люди, яких я сьогодні зустріла, виявилися дуже старанними та світлими. Можливо, вони й роблять свою роботу повільніше за інших, та не сумнівайтесь, що в кожну їхню дію вкладається частинка душі. Світ справді має пройти довгий шлях до повного прийняття людей з ментальними захворюваннями та синдромом Дауна, тому якщо ви хочете допомогти наблизити цей день — завітайте до Sunshine caf?. Обіцяю, ви не пошкодуєте. ■

Ярослав РОМАНЮК

На пресконференції в Укрінформі Дмитро Шкрабовський, голова Української федерації банків продовольства (УФБП), нагадав, що понад 14,6 мільйона українців потребують гуманітарної допомоги. Він зазначив, що кількість людей на межі голоду стрімко зростає.

УФБП активно працює над цією проблемою, створивши мережу з 47 громадських організацій та благодійних фондів у 23 регіонах України. У складі команди — понад 700 волонтерів, які щотижня збирають, пакують і доставляють продуктові набори.

На сьогодні загальна вага розподіленої продукції перевищила 2 тисячі 417 тонн, а кількість переданих наборів сягнула 128 тисяч. Допомогу отримали майже пів мільйона українців, що становить понад 16 мільйонів порцій їжі.

Президент Європейської федерації банків продовольства (EFBF) Жак Ванденшпрік наголосив на важливості волонтерської роботи, зазначивши, що фінансову допомогу на суму близько 7 мільйонів євро було спрямовано в Україну. Він закликав уряд підтримати продовольчі банки, вказуючи на відсутність розгалуженої мережі до повномасштабного вторгнення. Пан Ванденшпрік запропонував два шляхи вирішення проблеми: змінити закони для спрощення донатів

■ ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА

Нагодувати всіх

Президент Європейської федерації банків продовольства закликав уряд України звернути увагу на проблему забезпечення продуктами харчування вразливих категорій населення

продовольства та надати фінансову підтримку.

Наталія Раріна, голова громадської організації «Крок в нове життя», яка допомагає в Харкові й Харківській області, розповіла про ситуацію в регіоні та роботу з дітьми з деокупованих територій. Вона зазначила, що подарунки від Української федерації банків продовольства викликали радість у дітей, які створили близько 6 тисяч малюнків на знак вдячності. ■

Президент EFBF Жак Ванденшпрік.
Фото з Укрінформу.

Керівник УФБП Дмитро Шкрабовський.

ПАТРІОТИЧНО

Об'єднання цінностей заради перемоги

У Черкаси до Богданового університету приїжджали гості з Києва

Людмила НІКІТЕНКО

У Черкаському національному університеті імені Богдана Хмельницького, який у щорічному рейтингу вітчизняних закладів вищої освіти посів 20-те місце з-поміж 214 вишів України, у День вишиванки співав хор імені Григорія Верьовки. Це стало подарунком університетській спільноті від делегації митців, культурних і громадських діячів, які приїхали на Черкащину.

Той, хто цінує та любить свій рідний край, буде захищати свою землю

Заходи були приурочені до 210-ї річниці з дня народження Тараса Шевченка та до 70-річчя Черкаської області. Ініціювали їх Міжнародний благодійний фонд національної пам'яті України, Черкаське земляцтво «Шевченків край» у місті Київ, Національна спілка письменників України, Мала академія наук України.

У складі столичної делегації завітали голова Національної спілки письменників України Михайло Сидоржевський, директор Міжнародного благодійного фонду національної пам'яті України Борис Пономаренко, народний артист України Анатолій Паламаренко, багаторічний керівник української «Просвіти», лауреат Державної премії імені Тараса Шевченка Павло Мовчан, заслужений працівник культури України, багаторічний голова Всеукраїнської приймальної комісії НСПУ Петро Засенко, очільник Національного заслуженого академічного українського народного хору імені Григорія Верьовки Ігор Курилів.

У межах візиту на Черкащину відбулися покладання квітів та реквієми біля пам'ятника Тарасу Шевченку, могили Василя Симоненка та погруддя Богдана Хмельницького на Університетській площі. Також делегація поповнила університетську бібліотеку книгами та порадувала концертом.

«Цей День вишиванки у нашому університеті був особливим. Відзначили його з видатними українськими діячами культури, мистецтва, освіти. Саме ці люди все своє життя викарбовували національні цінності, за які сьогодні йде війна. Почесні гості зробили нам дарунок, який об'єднує та є втіленням наших національних цінностей. Саме такі дні дають віру в перемогу», — говорить ректор Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького Олександр Черевко.

«Люди розуміють важливість нашої місії, а ми вважаємо, що повинні доносити до населення глибинну культуру, переконавати їх, що наша національна пам'ять — основа того, що ми таки переможемо ворога. Бо той, хто цінує та любить свій рідний край, буде захищати свою землю. Це ми зараз і бачимо», — додає директор Міжнародного благодійного фонду національної пам'яті України Борис Пономаренко.

Київські гості в Богдановому університеті в Черкасах.

Пан Борис разом з очільником Національної спілки письменників України Михайлом Сидоржевським вручили нагороди викладачам університету: голові обласного осередку НСПУ, професору Володимирі Поліщуку — почесну ювілейну відзнаку Національної спілки письменників України, професору Василю Пахаренку — почесну грамоту Міжнародного благодійного фонду національної пам'яті, а ректору університету Олександру Черевку — відзнаку Національної академії наук України «За підготовку наукової зміни».

Упродовж мистецького дійства звучали українські народні пісні та покладені на музику твори Кобзаря. Його вірші читав Герой України Анатолій Паламаренко. А пісню «Рева та стогне Дніпр широкий» у виконанні хору імені Григорія Верьовки зал слухав стоячи. Свою нову поезію, присвячену Тарасу Шевченку, продекламував поет Петро Засенко.

Університет допомагає ЗСУ всі 10 років війни з росіянами

У межах благодійної акції, яку проводила студентська рада університету, зібрано кошти, які підуть на потреби ЗСУ. І така допомога захисникам на передовій є у Богдановому університеті постійною. Не лише від початку повномасштабного вторгнення ворога, а всі 10 років війни з росіянами.

У Черкаському національному університеті ще з 2015-го діє кафедра військової підготовки, ініційована і створена вишем та Міністерством освіти спільно з Міноборони. Тут ведеться підготовка офіцерів запасу за такими військово-обліковими спеціальностями: бойове застосування механізованих з'єднань, військових частин і підрозділів та організація морально-психологічного забезпечення військ. До речі, студентом університету є й морський піхотинець Роман Грибов, який був серед військових, що тримали оборону острова Зміїного в перший день повномасштабного вторгнення і який послав російський військовий корабель самі знаєте куди. Захисник родом із сусіднього міста Золотоноша.

Книги з Черкащини — для Херсонщини.

Анатолій Паламаренко чуттєво читає твори Тараса Шевченка. Фото надані Черкаським національним університетом імені Богдана Хмельницького.

Так от, нині чимало студентів цього вишу захищають Україну на полі бою. А ті, хто продовжує навчання, — допомагають фронту. Тільки цієї весни студенти та викладачі Черкаського національного університету придбали для 118-ї бригади територіальної оборони автомобіль.

«Ви — надійний тил ЗСУ і всього народу України. Пишаємося співпрацею з вами. Бажаємо міцного здоров'я, стійкості у своїх переконаннях», — написали у відповідь військові ЗСУ. Не так давно на потреби за-

хисників було перераховано й 190 тис. 272 грн. З них: 80 тис. грн — військовому підрозділу ССО, де служать 5 випускників ЧНУ, на автомобіль; 50 тис. грн — взводу аеророзвідки 60-ї ОМБР на дрон; 20 тис. грн — на ремонт медичного авто підрозділу, де служить випускник Ярослав Нищик; 12 тис. 138 грн — на ремонт медичного евакуаційного авто на прохання студента ЧНУ Руслана Матвеева. За 17 тис. 484 грн придбали кевларовий шолом для військового Олександра, а за 10 тис. грн — тепловізор Луганському при-

кордонному загону, розповіли у Черкаському університеті.

Для збору коштів для ЗСУ було організовано недавно й акцію «Одягни піжаму — задонатити військовим». Тоді збрали 20 тис. 165 грн.

А коли військовослужбовці взводу аеророзвідки 66-ї ОМБр, де служить випускник Черкаського національного університету Юрій, потребували термінового ремонту автівки, яка допомагає виконувати бойові завдання на Старобільському напрямку, — оголосили й збрали ще 70 тисяч гривень.

Усі перелічені добрі справи вишу для підтримки ЗСУ — активності останнього періоду. Їм передували інші.

Студенти написали листи до вільного Криму

У Богдановому університеті допомагають не лише фронту, а й співвітчизникам на деокупованих територіях. Тільки один приклад: аби відновити книжковий фонд у бібліотеках Херсонської області, студентська рада вишу ініціювала акцію «Один студент — одна книга для Херсона».

«Бібліотеки є невіддільною частиною освітнього середовища, а відновлення їхнього книжкового фонду є важливим завданням, особливо у воєнний час, коли культурні об'єкти страждають від руйнувань. Ми віримо, що кожна передана нами книга стане вагомим внеском у розвиток освіти та культури Херсонської області й допоможе відновити книжковий фонд міста-героя», — наголосили в університеті.

До речі, не забувають тут і про наш, український, Крим. Кілька днів тому провели акцію «Листи до вільного Криму». Студентська рада університету на базі ННІ іноземних мов та за активної підтримки ННІ міжнародних відносин, історії і філософії збралася і написала листи кримським політ'язням, аби цією акцією продемонструвати, що пам'ятають бранців окупаційної влади. Таку ініціативу підтримав і заступник голови Черкаської обласної ради Роман Суцценко — колишній в'язень кремля, журналіст.

«Зробили разом зі студентами дуже корисну справу: написали листи для наших співвітчизників в ув'язненні. Думаю, вони піднімуть настрій бранцям кремля», — говорить одна з організаторок заходу Дар'я Маслова, студентка 1-го курсу ННІ міжнародних відносин, історії та філософії.

До речі, в Черкаському національному університеті імені Богдана Хмельницького створено Патріотичний музей. З метою вивчення і збереження історико-культурної спадщини українського народу, підняття патріотичного духу відвідувачів, формування освіченої розвиненої особистості та виховання патріотизму, любові до України, національних цінностей українського народу, зазначають у Богдановому університеті. Студенти закладу активно долучаються до збереження пам'яті про героїзм українських захисників. ■

КНИЖКОВА ПОЛИЦЯ

Повернення до джерел

У коледжі Сумського державного університету презентували унікальне наукове видання із серії «Спадок Гетьманщини. Конотопщина козацька»

Анна КРИНИЦЬКА

Сьогодні ми є свідками, як країна-агресор прагне знищити нашу ідентичність, культуру, духовні цінності, захопити нашу землю, привласнити собі нашу історію і переписати її на свій лад, стерти родову пам'ять, мову, наше славне минуле. Основна мета ворога — поглинути Україну, український народ, забрати в нас свободу та волю. І саме історія, що зберігається в першоджерелах, статтях, книгах, листах, портретах, мапах, архівах, є тією міцною цеглиною, знання та розуміння якої робить нас сильнішими.

Говорити про нашу ідентичність і пізнавати її в умовах повномасштабної війни на знищення — як ніколи на часі. Відродження історичної пам'яті — ключовий етап на шляху до відновлення та формування колективної пам'яті української нації, а отже, і позбавлення від вікового московського спадку й політики геноциду. Міста та містечка України — Конотоп, Батурин, Чигирин, Глухів та інші, пов'язані з найкращими традиціями Гетьманщини, — є культурними та духовними маркерами української історії.

Презентація у повномасштабний період війни

У Класичному фаховому коледжі Сумського державного університету 14 травня відбулася презентація нового фундаментального наукового видання Благодійного фонду «Спадок Гетьманщини» — «Місто Конотоп у матеріалах Генерального опису Лівобережної України 1765—1769 років. Том II. Книга 2. Рядове козацтво» із серії «Спадок Гетьманщини. Конотопщина козацька». (До речі, про козацьку старшину та рядових козаків Конотопа, їхніх дружин та дітей, про духовенство у квітні говорили в Національному заповіднику «Софія Київська» — <https://www.youtube.com/watch?v=F2c6qbdKWBA>).

Модерувала захід уже традиційно викладачка та керівниця музею історії Класичного фахового коледжу СумДУ, волонтерка Тетяна Радько. Обговорити другий том видання, зокрема другу книгу, долучилися представники місцевої та районної влади, громадських організацій, освітніх установ, ЗМІ, краєзнавці, музейники, військові, волонтери, представники духовенства та здобувачі освіти.

Зустріч розпочалася з хвилини мовчання за полеглими в російсько-українській війні героями та невинними жертвами серед цивільного населення. Тетяна Миколаївна зазначила: «11-й рік війни, 811-та доба героїчного спротиву, героїзму, звитяги українців в умовах повномасштабного вторгнення. І кожен з нас щодня дякує Богові та Збройним силам України за новий світанок і новий день».

Аліна Іващенко, заступник голови БФ «Спадок Гетьманщини», подякувала нашим захисникам і захисницям за захист та можливість проводити такі зустрічі: «Хочу, щоб війну закінчили ми — мій чоловік, мій кум — наше покоління, не залишаючи цю справу дітям та онукам».

Учасники презентації у Класичному фаховому коледжі Сумського державного університету.

Аліна Іващенко, заступник голови БФ «Спадок Гетьманщини», подякувала захисникам і захисницям. Фото з фейсбук-сторінки закладу.

Варто додати, що Класичний фаховий коледж уже досить тривалий час є своєрідним культурно-просвітницьким простором, який збирає громадськість на важливі й суспільно значущі події та зустрічі.

Документи Конотопської сотні Ніжинського полку збереглися

Сотенний Конотоп середини XVIII ст. — самотній і неповторний приклад козацького міста доби Гетьманщини, одна з яскравих сторінок героїчної історії України. Олег Однороженко, доктор історичних наук, на презентації видання в Києві зауважив, що Конотоп цілком можна вважати столичним регіоном Гетьманщини: «Саме тут відбувалися найважливіші для України історичні події, зокрема Конотопська битва 1659 р., оборона Батурина часів гетьмана Івана Мазепи. Саме цей регіон займав чільне місце в обороноздатності Гетьманщини».

На початку заходу директор коледжу Тетяна Гребеник та радник директора Віталій Бібик подякували партнерам закладу освіти за можливість брати участь у таких зустрічах, а науковцям — за доступ до першоджерела цього видання. Вони зауважили, що це справжнє відкриття пласту культури, нащадками якої ми є. І саме історія є могутнім імпульсом національного відродження і саморозвитку держави.

Презентований фоліант містить цінні відомості про соціально-економічні відносини, господарства, чисельність, вік, походження та родинні зв'язки жи-

телів Конотопа. До другої книги ввійшли документи, присвячені саме рядовому козацтву цього мікрорегіону Гетьманщини. Першоджерелом праці є Генеральний опис Лівобережної України 1765—1769 рр. (так званий Рум'янцевський опис), точніше, документи, пов'язані з містом Конотоп Конотопської сотні Ніжинського полку, які досить гарно збереглися, на відміну від інших міст. Уперше його було представлено широкому загалові саме під час конотопської презентації в Софії Київській. Зберігається він у Центральному державному історичному архіві України в Києві.

Опрацював та упорядкував цей величезний масив архівних документів кандидат історичних наук Олександр Тригуб. Книга містить об'ємний джерельний матеріал для наукових студій з історичної антропології та соціальної історії, що охоплюють ретроспективні дослідження демографії, мікросторії, повсякдення, сім'ї, домогосподарств, родинних зв'язків. Кожен, хто бажає дізнатися про своїх предків, може знайти їхні прізвища, вік та стан здоров'я, рід занять, майновий стан; інформацію про тогочасний устрій Конотопа, назви вулиць і номери дворів із переліком їх мешканців, автентичні назви хуторів, річок, озер, урочищ, боліт; ознайомитися з купчими записами про продаж нерухомості. Зорієнтуватися допоможуть алфавітні покажчики імен і топонімів. Тобто перед нами постає розлогий опис козацького Конотопа другої полови-

Цінні книжки про історію Конотопа.

Викладачка та керівниця музею історії Класичного фахового коледжу СумДУ, волонтерка Тетяна Радько.

ни XVIII століття, деталізована, а головне — персоналізована історія предків.

У своєму відеозверненні до присутніх Олександр Тригуб укотре подякував ідейному натхненнику, почесному президенту БФ «Спадок Гетьманщини» та меценату Євгенові Суру за всебічне сприяння та допомогу в підготовці цього видання та за повернення сучасникам пам'яті про наших предків, наголосив, що подібної розвідки не існує. Він зауважив: «Вивчення історії власної країни крізь призму таких кодів пам'яті, як топонімічні (назва населеного пункту та його складових частин) та антропологічні (історія роду і транслювання прізвища від одного покоління до наступного), є важливим складником формування колективної пам'яті нації. Маємо поступово залюднити гетьманський соціум нашої держави XVII—XVIII ст.».

Можна стверджувати, що презентована книга — повернення до першоджерел, у яких дослідники можуть знайти натхнення для майбутніх наукових праць, а звичайні люди — свої родоводи; важливий крок у відродженні та збереженні історичної пам'яті про Гетьманщину загалом.

Нація непереможних, приклад честі

Надзвичайно цікавою та фундаментальною була доповідь викладача Конотопського індустріально-педагогічного коледжу СумДУ, кандидата історичних наук Віталія Хоменка, який здійснив глибокий, покроковий і детальний аналіз перших трьох книг із серії «Спадок Гетьманщини. Конотопщина козацька». Він зазначив, що презентоване видання — справжня енциклопедія історії Конотопщини XVIII ст., що дає змогу побачити, у якому саме Конотопі та на яких вулицях жили наші предки, які мали імена та прізвища, яка річка та місцевість надихали їх, які сусіди мешкали поруч тощо. «Інші регіони не мають такої історії,

— підкреслює дослідник. — Тож вивчайте, читайте, якими ми були, якими стали і чого прагнемо».

Також шановні гості мали змогу почути відеозвернення історика, журналіста, теле- та кінопродюсера Ростислава Мартинюка. Він наголосив, що «ця зустріч — пропозиція конотопцям разом піднятися на гору загадкової української історії, здолати її, досягнути вершини і подати всьому світові сигнал, що ми — нація непереможних, приклад честі та справжнього nobilitate». Також пан Ростислав висловив сподівання, що інші славні міста, наприклад Ніжин, Чернігів, у подальшому теж упорядкують свій вагомий спадок, що міститися в Рум'янцевському описі.

Наприкінці презентації Тетяна Радько подякувала Євгенові Суру, Аліні Іващенко та іншим представникам БФ «Спадок Гетьманщини» за історичний проєкт, який повертає нам справжню, донедавна замовчану історію України, спрямовує нас до джерел і дає усвідомлення, яких ми дідів-прадівів нащадки: «Це лише початок великої роботи. Так званий базис для подальших наукових студій учених».

Після заходу гості отримали примірники презентованого видання. Бібліотека Класичного фахового коледжу щиро запрошує до знайомства з книгою «Місто Конотоп у матеріалах Генерального опису Лівобережної України 1765—1769 років. Том II. Книга 2. Рядове козацтво», а також двома попередніми, не лише дослідників, а й усіх, хто цікавиться історією України часів козащини, генеалогією, джерелознавством, краєзнавством.

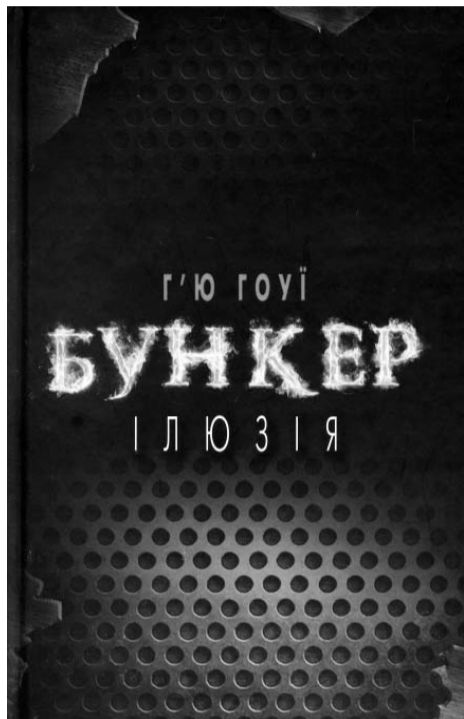
«Копайте» власну історію, шукайте своє коріння, відновлюйте генетичний зв'язок із пращурами, пам'ять про яких загубилася в перебігу століть бурхливого минулого нашої країни. Пам'ятайте: коріння тримає дерево! ■

Костянтин РОДИК

Цивілізовані суспільства перетнули міленіум в ейфорії: з геополітичної мапи зникла зловісна аббревіатура ССРСР, і всі сліпо вірили, що назавжди. Принаймні головні уряди носилися з «ною» Росією як з писаною торбою, вливаючи в неї гроші й технології та запрошуючи до міжнародних демократичних структур. Та вже від середини 2000-х у світовій літературі спостерігається сплеск антиутопій. Бестселерами стають романи «1Q84» Харукі Мураками, «Не відпускай мене» Ішігуро Кадзуо, «Голодні ігри» С'юзен Коллінз (усі перекладені українською). Письменники, як завжди, першими вловлюють атмосферні зміни, а з Євразії знову потягло смородом з Орвеллового роману «1984».

Ще Обама бавився з Медведевим у «перезавантаження», а їхні виборці вже прикипили до екранів, ловлячи нові епізоди серіалу «Чорне дзеркало (показ розпочався 2011-го), де, як ми згодом збагнули, відбулися технології путінської гібридної війни зі світом.

А ще за два роки виходить роман американця Г'ю Гоуї «Бункер. Люзія» (український переклад — К.: BookChef, 2018), де вже відкритим текстом попереджено політиків, що по-дитинному граються сірниками: «Якщо не хочеш, щоб спалахнула чума, потрібно зробити бункеру щеплення. Знищити вірус». Це — за рік до початку російсько-української війни 2014-го.

У той сам час нарешті перекладають англійською роман китайця Лю Цисіня «Проблема трьох тіл», і він одразу здобуває головну фантастичну відзнаку, премію Г'юго (український переклад — К.: BookChef, 2017). Там теж про «консервативне мислення урядів і брак жвавості уяви», які через те упригуд не бачать, як диктатури «зміщують шкалу потреб і думок до рівня пересічної людини... Людини, яка нічого не боїться внаслідок свого нещастя». Хоч ідеться передовсім про маоїстів, але ж ми знаємо, що ті від початку були «вірними лєнінцями».

Обидва романи екранізовані 2023-го і стали лідерами переглядів.

Серіал «Таємниця бункера» (10 епізодів) зняв норвежець Мортен Тільдум, добре знаний за фільмами «Мисливці за головами» (2011) та «Гра в імітацію» (2014). У головній ролі шведка Ребекка Фергюсон, партнерка Тома Круза у «Місіях» та героїня у «Дюні». Її гра у «Бункері» — один із двох козирів серіалу. Другий — вигадливий антураж. Тож вийшов вельми видовищний продукт.

До речі, антиутопійний жанр іще називають дистопією, що старогрецькою означає аномально страшне місце, і саме таке означення більше пасує «Бункеру» — і серіалу, і роману. Екшн і саспенс також притаманні обом варіантам історії, візуальному і письмовому. Але природа кіна така, що залишає мало варіантів, окрім зосередження на зовнішніх діях. Не дивно, що авторські сентенції у фільмі ледь чутні, а вони не менш цікаві за стрімку фабулу, добре підсилену на екрані.

Вже на початку роману на нас чекає детективна зав'язка. Гине нетиповий мешканець 144-поверхового підземного

міста, айтивець і нелегальний мисливець за давніми добункерними артефактами, друг героїні. Згідно з офіційною стратифікацією, він «був безпечною людиною. Людиною ідей». Прямих доказів бункерна влада проти нього не має, але переконана, що його спосіб життя є виплодом «химерних вигадок письменників — класу, з яким давно скінчено за всі ті лиха, які він приносить».

За великим рахунком, це алюзія на роман «1984». Персонаж Гоуї ніби продовжує й осучаснює Орвеллово передбачення. «Думкозлочини» криміналізуються до крайньої межі: «Ця думка означає миттєву смерть». Людські зв'язки раніше не віталися, а тепер «горизонтальні штреки заборонені». Міністерство правди, де працював Вінстон, остаточно і безмежно запанувало, і тепер «ми можемо бути де завгодно, якщо живемо у брехні». У Старшого Брата й очільників бункера спільний головний біль — «те, що практично неможливо знищити, висловлені думки».

Поруч свого таємного друга героїня-Джульєтт почувається наелектризованою не лише емоційно, а й інтелектуально, бо «він часом висловлювався так похмуро, що її власні думки починали здаватися просто невіразно сірими». Одного ранку його знаходять мертвим. Єдина й «єдино правильна» версія — самогубство. Справу категорично закрито.

Хоч Джульєтт і стає шерифом бункера, їй забороняють поновити розслідування. Але «цікавість переважила страх. Як завжди». «Самогубства» трапляються ще і ще. Утаємничений помічник шерифині запитує: «Думаєш, вони вбили Скотті?». Їй отримує відповідь: «Я думаю, все набагато гірше... Я думаю, вони вбивають всіх».

Далі — підпільна консолідація опозиції, повстання і його зрада через «мирні переговори». Ідея «змусити всіх припинити бої» нам добре відома: від Мінських «перемир'їв» до нинішнього китайського (і не тільки) формату «врегулювання». Закінчується це завжди погано. Гірше за саму війну. Джульєтт каже спілникам, одному з керівників революції, який повівся на облуду й пішов на сепаратну угоду: «Ти горітимеш у пеклі».

Нарешті ще одна актуальна думка, «зашифрована» у розмислі літньої

■ АНТИУТОПІЇ

Гравітація
інтелекту

президентки бункера: «Мріяла повернутись у свою юність, а натомість мусила втікати від старих привидів». В суті справи, це зредукований до афоризму шлях виходу з постколоніальної свідомості. Коли ти не ототожнюєш свою щасливу молодість з тодішнім режимом.

І це — один з перегуків «Бункера» з «Проблемою трьох тіл». В романі Лю Цисіня є схожий персонаж — так само, сказати б, не першого, але й не другого плану, — китайська науковиця, з історії якої й починається розповідь, а відтак і завершується нею. Перед Є Веньцзе (так її звуть) не стоїть завдання вичавлювати з себе рабину — вона й не мала ілюзій щодо компартії; хунвейбіни вбили її батька. Проте спокутувати помилки юности випадає і їй.

Направду проблема, заявлена в назві, лише зовні астрофізична. Як вчитатися, йдеться, радше, про нестабільність людської долі, котра зазнає різноспрямованої гравітації зовнішніх потуг. Власне, підо впливом такого тиску наша науковиця і припускається фатальної помилки: працюючи на потужній антені, яка шукає в космосі інші форми життя, вона запрошує на Землю невідому цивілізацію — попри тривожне попередження тамтешнього «опозиціонера», який першим побачив сигнал. Навіть нічого не знаючи про потенційних прибульців, їй здається, що гіршого за комуністичний Китай бути не може.

І ще багато років поспіль Є Веньцзе не визнає своєї похибки й навіть очолює таємну організацію-секту, що молиться на майбутніх прибульців. Та коли ті таки рушають на Землю, з'являється чимало ознак їхніх украй агресивних намірів. Стає ясно, що зникне не лише комуністичний Китай, а й демократична Європа, в якій китайці-змовниці так добре ведуться тепер.

Отже, прозоріння. Краще пізно, ніж ніколи. Але чи не занадто вже пізно? Це ми дізнаємося з подальших двох частин трилогії, які вже видані (Темний ліс; Вічне життя Смерти. — К.: BookChef, 2019; 2021). У «Проблемі трьох тіл» ставиться ж головне запитання: чи виліковні за давнені ідеологічні хвороби, які й спричиняють війни? Про це писав ще Орвелл, але людство так і не визначилося: що робити, коли утопії опановують цілими державами і їхні народи радо колабують з маніпуля-

тивними режимами? Що, до прикладу, робити з Росією, котра ще від княжих часів перейнялася ідеєю «третього Риму» і по досі намагається диктувати світові свою волю?

Лю Цисінь покладає відповідальність на інтелектуалів, які завжди стоять біля коліски диктатур — продають свої небезпечні фантазії кримінальній владі. В романі є промовистий епізод про те, як китайська «культурна революція» офіційно стартувала резонансним виступом відомого університетського викладача на радіо.

Не заглиблюватимуся в роман, бо «УМ» його детально аналізувала в номері від 11.07.2018. Що ж стосується екранізації, то вона (серіал із 8 епізодів від Netflix), хоч і не відбиває усіх нюансів літературної основи, проте доволі адекватно використала візуальний, сказати б, потенціал книжки. Так і мало статися, якщо поглянути на портфоліо творців, чотирьох режисерів з відповідною кваліфікацією. Ендрю Стентон, американський кінорежисер, продюсер, художник-аніматор і сценарист; дворовий лавреат «Оскара» (за мультфільми «У пошуках Немо» і «ВОЛЛ-І»). Дерек Цанг із Гонконгу, номінант «Оскара» за кращий міжнародний фільм («Кращі дні», 2021). Канадієць Джеремі Подесва, який раніше режисував «Гру престолів». Мінкі Спіро, колись відзначена Британською кіноакадемією як кращий новий режисер, співавторка популярного серіалу «Абатство Даунтон».

«Проблему трьох тіл» варто переглянути, як на мене, з трьох причин. По-перше, це якісний телевізійний продукт. По-друге, він неабияк розпалює цікавість до літературного джерела. По-третє, це нетривіальна інтерпретація роману, яка привабить і тих, хто його прочитав.

Продюсером-консультантом серіалу став і сам Лю Цисінь, який погодився перенести основну дію з Китаю до Лондона, чим, звісно, зробив чималу послугу неазійському глядачеві. Ще одним продюсером-консультантом виступив англійський китайський письменник Кен Лю, який був тим самим перекладачем «Проблеми трьох тіл», що здетонував світову увагу до твору. Видавництво BookChef випустило уже дві його прикметні книжки («Паперовий звіринець», 2020; «Прихована дівчина», 2022). Але про це іншим разом. ■

Ганна ВОЛКОВА

■ ПОРЯТУНОК

Ось уже десяток років міжрайонний мисливствознавець Володимир Плева з Лубен розводить і випускає в дику природу зайців сірих, або русаків, кролів диких європейських, качок диких і фазанів мисливських, тим самим зберігаючи поголів'я зникаючих птахів і тварин. Про те, що найбільше впливає на їх зникнення, чому на Полтавщині розводять диких кролів, з якими ведуть боротьбу в Австралії, завдяки чому виживають фазани у вольєрах і скільки їх щороку поповнюють мисливські угіддя та про інше «Україні молодій» розповідав Володимир Плева.

Для спокою дичини краще, коли за нею доглядає одна людина

— Років через три-чотири, якщо війна закінчиться й дозволить полювання, простим мисливцям буде радість, — сподівається пан Володимир. — Популяція оленів, ланей, косуль, диких кабанів на Полтавщині не потребує відновлення. До початку широкомасштабного вторгнення на їх відстріл видавали ліцензії. Звісно, вони коштували великих грошей, їх могли купити тільки заможні люди. А от рядові мисливці задовольнялися переважно полюванням на пернату дичину та хутрового звіра. І ті, й інші дуже швидко зникають. Якщо порівнювати з 70-90-ми роками, то це просто катастрофічні втрати.

Раніше Володимир Плева працював в Українському товаристві мисливців та рибалок, тому добре знає ситуацію з наявністю дичини в угіддях. Тоді й народилася в нього думка про те, щоб її штучно поповнити. У лісгоспі його ідею підтримали.

— На жаль, до знищення дикої живності причетні браконьєри, любителі спалювати суху траву, меліоратори... А ось відновлюють одиниці ентузіастів. Ніхто не хоче в лайні гребтиса, — пояснює чоловік.

— Робота без жодного вихідного, свята, повноцінної відпустки. Сам кошу траву, сам годую і пою своїх підопічних, вичищаю після них... Але ж мене ніхто не змушує цим займатися. Вважаю це своєю місією в житті. Якби не любив тварин, то, певно, не брався б за справу.

Як «чорнобильець» Володимир має право на подовжену відпустку, хоча більш ніж 10 днів ніколи ще не гуляв. У цей час його тимчасово позмінно замінюють майстри лісового господарства. Але це, каже, неправильно, бо ніхто, окрім нього, не знає тонкощів роботи й не має належної відповідальності. Для спокою ж диких тварин і птахів, їхнього кращого харчування та розмноження краще, коли за ними доглядає одна людина.

Працює Володимир Плева в Приміському лісництві філії «Миргородське лісове господарство» держпідприємства «Ліси України» й займається експериментальним розведенням двох видів тварин та двох видів птахів. Площа землі, надана йому для експериментів, сягає близько двох гектарів. Тут, на території садиби лісництва, у вольєрах з напіввільним утриманням народжуються і живуть представники дикої фауни.

Зібрати яйця до купи

— Чи не повертаються вони до вас після того, як ви їх випускаєте в природу? — цікавився.

— Ось наша качка, наприклад (її легко було впізнати за кільцем), повернулася з диким селезнем, якого вона зустріла у природному середовищі. Тепер ця пара — маточне поголів'я, — усміхається він.

Загалом у вольєрному господарстві, яким завідує Володимир Плева, п'ятдесят пар диких качок, які за рік виводять кілька сотень голів молодняку. Качки, на яких так люблять полювати мисливці, найбільше постраждали від зневоднених річок і висушених боліт. На водно-болотних угіддях вони гніздяться, бо це їхня харчова база. А немає їжі — переміщуються в інші місця.

— Хоч це й затратно, але ми не випускаємо малих пташенят у дику фауну, — розповідає Володимир Плева. — Бо вони одразу ж можуть стати здобиччю яструбів чи інших хижих птахів. Відгодуємо до того часу, коли вже можуть паруватися. Це продуктивніше, адже в такому віці збережені птахи дадуть більше виводків. Окрім того, навесні випускаємо й маточне поголів'я, а його замінюємо молодняком.

Росли собі фазанчики і зайчик з ними ріс

Як мисливствознавець із Полтавщини розводить і випускає у дику природу зникаючі види птахів і тварин

Не бійся, зайчику.

Володимир Плева зі своїми підопічними.

Фото з сайту ДП «Ліси України» та з особистого архіву Володимира Племи.

Найважче, говорить Володимир Плева, виростити фазана. Він найуразливіший до хвороб і вимагає до себе найбільшої уваги. У дикій фауні його практично не залишилось — до цього значною мірою доклали рук браконьєри, полюючи за цінним м'ясом. Та й виводки у природних умовах дрібні: самка висиджує навесні 7—14 яєць. У вольєрі ж яйця збирають і закладають в інкубатор, зважаючи на його потужності. Щороку з Приміського лісництва філії Миргородського лісгоспу в дику природу випускають по 200 цих красивих пташок. Так триває вже п'ятий рік поспіль — за розведення фазанів Плева взявся найпізніше.

— На фазана мисливського в Україні досі не існувало й не існує ліміту на відстріл, — пояснює Володимир Володимирович. — Оскільки немає необхідної щільності особин на гектар мисливських угідь (у нас вони сягають 18 тисяч гектарів). Для хорошого розселення треба голів 500 на тисячу гектарів. Але те, що фазани добре приживаються на Полтавщині, це очевидно. Живуть на узліссі, де є відкриті водойми, чагарники, висока трава, в якій ховають свої кубла. Ми чуємо їхні крики, бачимо сліди.

Експеримент довів, що русаки у вольєрах розмножуються краще, ніж у дикій природі

Зменшення популяції зайців сірих, або русаків, почалося після посиленого застосування гербіцидів на полях.

— Молодняк, що потрапляє в зону обробки отрутохімікатів, гине одразу, а маточне поголів'я втрачає після цього репродуктивну можливість або ж народжує кво-

ле потомство, яке не виживає, — констатує Володимир Плева.

На жаль, неконтрольована кількість хижаків також негативно позначається на популяції. Окрім того, ніхто не відміняв притаманних для зайців хвороб. Дощове літо — це вирик для довговухих. Вологість сприяє розвитку у них кокцидіозу, при якому глисти буквально роз'їдають кишки тварин.

Вольєрне господарство під Лубнами має півтора десятка пар маточного поголів'я зайця сірого. Кожна така пара за рік дає 3-4 приплоди, хоча в природі — 2-3.

— Вирощувати зайця набагато складніше, ніж кролика, — каже мій співрозмовник. — При вольєрному утриманні вони дуже вразливі до хвороб. Мало кому вдається створити належні умови, щоб запобігти загибелі зайченят. Запорука успіху не лише в щепленні, правильному раціоні, санітарних умовах. Про зайченят треба дбати так, ніби це твої діти. Наділяти їх постійною увагою та любов'ю. Обережати від стресу. Миттєво реагувати, якщо виникають перші ознаки хвороби.

Протягом теплої сезону з вольєра у відтворені ділянки, де заборонено полювання, випускають близько 50 голів молодняку у віці 75-80 днів.

— Ще одна проблема, яка заважає зайцям, — жалісливі люди, — продовжує пан Володимир. — Помічаючи десь зайченя, вони думають, що воно загубилося, й намагаються його врятувати: відловлюють, несуть додому, а тоді шукають, де його прилаштувати. Ми, звісно, приймаємо тварин. І з Києва нам привозили, і з Черкас. Але зайченят краще не чіпати. Природа, а не людське помешкання — їхнє середовище.

Ось такі чудові фазани виростили в експериментальному вольєрі.

Качкам та селезням сподобалося у Миргородському держлісгоспі.

Що для австралійців лихо, те для українців проблема

Та найбільше запитань до Володимира Племи в мене було з приводу розведення диких європейських кроликів. Адже в Австралії ці тварини завдають чимало шкоди сільгоспу і з ними борються всіма можливими засобами. То чим же вони цінні для нас?

— Років вісім тому ми купили дві пари кролів диких на Львівщині, щоб розвести їх для полювання, — пояснює пан Володимир. — Проте в наших умовах він дуже важко приживається. З чотирьох видів дикої фауни, які є у нашому господарстві, з ним найскладніше. Справа в тому, що в Австралії різними способами намагаються регулювати кількість цих тварин. Так, у 1950 році проти них було застосовано біологічну зброю, а саме, вірус міксоматозу. Його переносять комарі й блохи, і вражає він лише кролів, у тому числі й свійських. У 1995 році в Австралії було застосовано ще одну біологічну зброю — вірус, який переноситься комахами й викликає у кролів геморагічну хворобу. За три роки після цього вірус розповсюдився по Європі і зараз є найбільшою небезпечкою для кролівництва. Окрім того, кролі, як і зайці, хворіють кокцидіозом, про що я говорив раніше.

Ще у наших широтах у них багато хижаків. Плюс накладається людський фактор. До того ж у наших кліматичних умовах самки кролика за сезон дають потомство три-чотири рази, а не десять разів, як в Австралії. Тобто нашествия кролів диких європейських України не загрожує. Навпаки, щоб збільшити їхню популяцію, нам доводиться відловлювати тих, які вижили в періоди масового мору, забирати у вольєри і в ході репродуктивних експериментів посилювати імунітет, або, як кажуть, кров їхніх нащадків.

Тож експерименти з поповненням дикої фауни на Полтавщині тривають. Миргородський держлісгосп став першим і донедавна був єдиним в Україні серед державних лісгоспів, де вирощують зайців сірих, або русаків. З минулого року вольєрне господарство з'явилось також на Житомирщині. Держпідприємство «Ліси України», за словами його генерального директора Юрія Болоховця, який недавно відвідав Приміське лісництво, прагне створити хоча б по одному такому експериментальному вольєру в кожній області, щоб зберегти поголів'я зникаючих видів тварин і птахів. ■

Маріно Пушич
боснійській наставник ФК «Шахтар» (Донецьк)

«Ми провели сезон чудово — з дуже гарним футболем, з чіткою філософією і фантастичними зусиллями та енергією, яку вклали гравці. Як «Шахтар», можемо тільки пишатися тим, чого ми досягли».

Григорій ХАТА

Основна частина чемпіонату країни завершена. Медалі розіграні, європутівки розподілені. «Шахтар» та «Динамо» — чемпіон та віцечемпіон відповідно — отримали місця в головному клубному турнірі Європи. «Кривбас» як володар «бронзи» розпочне новий сезон у Лізі Європи, а «Дніпро-1» та «Полісся» здобули перепустки до Ліги конференцій. Так само визначилися й два колективи, котрі напряму вилетіли до першої ліги. Пару «Минаю» на цьому шляху склав «Металіст-1925». Їм на заміну до елітної ліги придуть «Інгулець» та «Карпати» — перша та друга команди Д-1 відповідно.

А перехідний турнір між командами, котрі посіли 13-те і 14-те місця в УПЛ та третє й четверте місця в першій лізі, — ще попереду. «Оболонь» проти «Лівого берега». «Верес» проти «Епіцентру». У кожній із цих дуелей присутній колектив, який не надто добре знайомий еліті вітчизняного футболу. Як «Епіцентр», так і «Лівий берег» — це клуби зовсім юні. Перший з'явився на футбольній карті країни в 2019 році, професійна історія другого розпочалася лише три роки тому.

Хай там як, а амбіції обидва колективи мають потужні. Приміром, «бережани» вже володіють сучасною футбольною ареною на 5 тисяч глядачів, на якій у передмісті столиці в нинішньому сезоні проходили матчі прем'єр-ліги.

А яким потужним потенціалом можуть володіти новачки еліти — в нинішньому чемпіонаті продемонструвало «Полісся». Дебютант із Житомира свій перший сезон у прем'єр-лізі завершив у єврокубковій п'ятірці. І дарма, що після зимової перерви, засмучений серією невдач матчів, з поста головного тренера пішов Юрій Калитвин-

■ ФУТБОЛ

Потужні новачки

Дебютант елітного дивізіону завершив чемпіонат у єврокубковій п'ятірці

Завдяки перемозі над резервним складом «Шахтаря» новачок УПЛ — «Полісся» — пробилось до єврокубків.
Фото з сайту shakhtar.com.

цев. Можливість боротися за медалі тоді було втрачено. Утім попередніх очкових здобутків вистачило для пристойного фінішу. Знаковою й доленосною для «Полісся» стала перемога в останньому турі над «Шахтарем». Не маючи мотивації, «гірники» в статусі чемпіонів та володарів національного кубка (у фіналі КУ підопічні Маріно Пушича мінімально здолали «Ворсклу» — 2:1) зазнали першої в новому році поразки.

Утім ця невдача аж ніяк не вплинула на піднесений настрій «гірницького» колективу. «Ми провели сезон чудово — з дуже гарним футболем, з чіт-

кою філософією і фантастичними зусиллями та енергією, яку вклали гравці. Завоювання дубля — це історичний момент, чудовий виступ у Європі — теж історичний момент, перемога над «Барселаною» та інше. Як «Шахтар» можемо тільки пишатися тим, чого ми досягли», — наголосив очільник «Шахтаря» Пушич.

Так само радіють здобутому результату й у «Кривбасі», котрий після чверті століття — знову в «призах». «У цілому чемпіонат провели добре. Виконали завдання-мінімум від президента. Нині святкуємо, але вже думаємо про наступний се-

зон. У нас великі плани. У нас є сили, щоб боротися за вище місце», — зізнався генеральний директор криворізького клубу Володимир Баєнко.

А от у динамівському клубі на фініші сезону переживають трохи інші емоції. «Задоволений я сезоном, чи ні — не має ніякого значення. Є певний результат. Є думка вболівальників, є думка нашого президента. Вони вирішують, позитивні моменти чи ні», — сказав головний тренер «Динамо» Олександр Шовковський.

Як наголошує сам наставник, під його керівництвом «біло-сині» показали досить не-

■ ТАБЛО

Чемпіонат України. Прем'єр-ліга.
30-й тур. ЛНЗ — «Ворскла» — 1:0, «Кривбас» — «Минай» — 3:0, «Оболонь» — «Олександрія» — 0:3, «Чорноморець» — «Дніпро-1» — 0:2, «Зоря» — «Колос» — 0:1, «Рух» — «Динамо» — 1:2, «Полісся» — «Шахтар» — 2:0, «Металіст-1925» — «Верес» — 1:2.

29-й тур. «Динамо» — «Кривбас» — 3:1, ЛНЗ — «Зоря» — 2:1, «Металіст-1925» — «Полісся» — 3:3, «Минай» — «Колос» — 3:2, «Верес» — «Олександрія» — 2:2, «Ворскла» — «Оболонь» — 3:1, «Рух» — «Чорноморець» — 2:0, «Дніпро-1» — «Шахтар» — 1:1.

Підсумкове становище: «Шахтар» — 71, «Динамо» — 69, «Кривбас» — 57, «Дніпро-1» — 52, «Полісся» — 50, «Рух» — 49, ЛНЗ — 41, «Олександрія» — 34, «Ворскла» — 33, «Зоря», «Колос», «Чорноморець» — 32, «Верес» — 28, «Оболонь» — 26, «Минай» — 25, «Металіст-1925» — 23.

поганий результат — із 20 матчів лише одна поразка та дві нічиї. «А якби не технічна поразка (її КДК УАФ присудив «Олександрії» у нічийному матчі проти «Шахтаря»), то ми зараз говорили б, що має бути «золотий матч», — зауважив Шовковський.

Без сумніву, в наступному сезоні динамівці прагнуть рванути. А щоб в учасників змагань один до одного було менше претензій, клуби домовляються в новому чемпіонаті обходитися без односторонніх переносів матчів, яких у поточному розіграші було неймовірно багато.

«Кажу публічно від імені «Шахтаря»: давайте домовимося, що ніхто більше не переносить матчі, не переносить міста, де граємо. «Шахтар» підпише папір. Ми проти переносів», — запропонував спортивний директор донецького клубу Даріо Срнча. ■

■ БОКС

Слідами великих чемпіонів

Олександр Усик об'єднав усі чемпіонські пояси у суперважкому дивізіоні

Григорій ХАТА

Славні традиції українського боксу продовжує Олександр Усик. Нещодавно вітчизняний важковаговик уперше в історії нашої країни став абсолютним чемпіоном світу серед «супертяжів», і тепер увесь боксерський світ гуде немов бджолиний вулик, обговорюючи його поєдинок з британцем Тайсоном Ф'юрі.

Вражень та емоцій від бою, котрого чекали не один рік, накопичилося неймовірно багато. Особливо пам'ятним став момент, коли наприкінці дев'ятого раунду рефері покваліфікував розпочав відривувати Ф'юрі «до десяти», врятувавши таким чином того, на думку експертів, від можливого нокауту.

Загалом, зібрати всі пояси у суперважкому дивізіоні до Усика зміг лише Леннокс Льюїс, зробивши це ще в минулому столітті, в 1999 році.

Нині ж на профі-ринзі — нові обличчя. А разом із ними — і нова історія. Те, що не вийшло у Володимира Кличка (він спіткнувся, коли намагався здобути пояс WBC), зумів зробити його послідовник

— представник промоутерської компанії братів Кличків — «K2 промоушн».

При цьому Олександр Усик повторив історичне досягнення легендарного Евандера Холіфілда, ставши абсолютним чемпіоном по черзі в важкому та суперважкому дивізіонах. «Дуже цікавий бій. Обидва боксери показали те, чого я ще не бачив. Усі задоволені тим, як билися ці хлопці», — оцінив об'єднавчу дуель Холіфілд.

Примітно, що на шляху до абсолютного титулу Усик здолав тих боксерів, які близько десяти років тому не дозволили об'єднати чемпіонські пояси Кличку-младшому. Спочатку Олександр відібрав чемпіонські відзнаки у Ентоні Джошуа, а потім змусив попрощатися з титулом і Тайсона Ф'юрі.

«Я пишаюся тобою. Дякую тобі за цю перемогу. Це важлива, історична перемога для тебе й для всіх нас, українців», — звернувся до абсолютного чемпіона Володимира Кличка.

Поєдинок, у якому перемога Усику дісталася роздільним рішенням суддів (114-113, 113-114, 115-112), має чимало тем для обговорення. Хоча боксерський світ уже дивиться в перспективу, готуючись до

Олександр Усик був близьким до того, аби достроково завершити бій проти Тайсона Ф'юрі.
Фото з сайту sport.ua.

бою-реваншу Усик—Ф'юрі. «Є пункт про реванш, і Тайсон ним скористався. Цей бій відбудеться або наприкінці цього року, або на початку наступного. Він знову пройде в Саудівській Аравії. Перший бій був таким чудовим та спірним. І давайте подивимось, що станеться у реванші», — заявив один із промоутерів Ф'юрі Боб Арум.

Наразі ж боксери відновлюють свої сили й особливо про майбутні плани не говорять. Так, співпромоутер Ф'юрі Френк Уоррен розповів, що наразі Міжнародна боксерська федерація відсторонила Усика від боксу до липня 2024 року за станом

здоров'я.

Подібні розпорядження у профі-боксі — звична справа і стосується тих моментів, коли боксери потребують додаткової уваги до їхніх фізичних кондицій. А у випадку з Усиком одразу після бою з Ф'юрі з'явилася інформація про травму щелепи. У команді українця зауважили, що це начебто стара проблема, утім, можливо, це й не так.

У будь-якому разі найближчим часом Усик, як він того й бажав, відпочиватиме з сім'єю й набиратиметься сил перед новими викликами. ■

ЗІРКИ

«Я люблю тебе»

Адель зі сцени зворушливо звернулася до падчерки

Марія НЕВЗГЛЯД

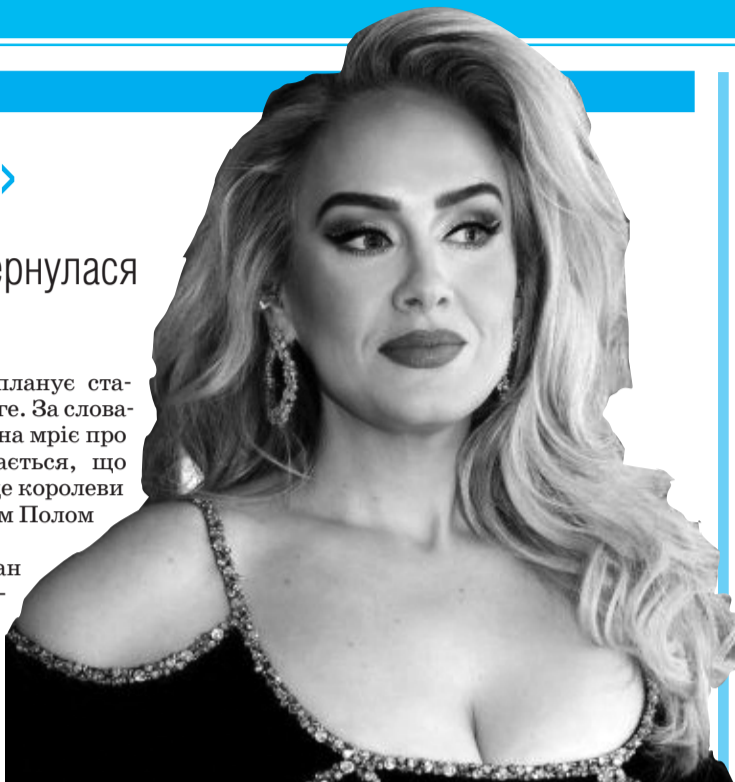
Минулого року Адель повідомила, що вийшла заміж за свого коханого — спортивного агента Річа Пола. Співачка виховує сина Анджело Джеймса від ексчоловіка Саймона Конеккі, а також підтримує теплі стосунки з падчеркою Реонною.

Співачка публічно привітала дівчинку із закінченням коледжу під час свого виступу в Лас-Вегасі. Відео опублікували в мережі її фанати.

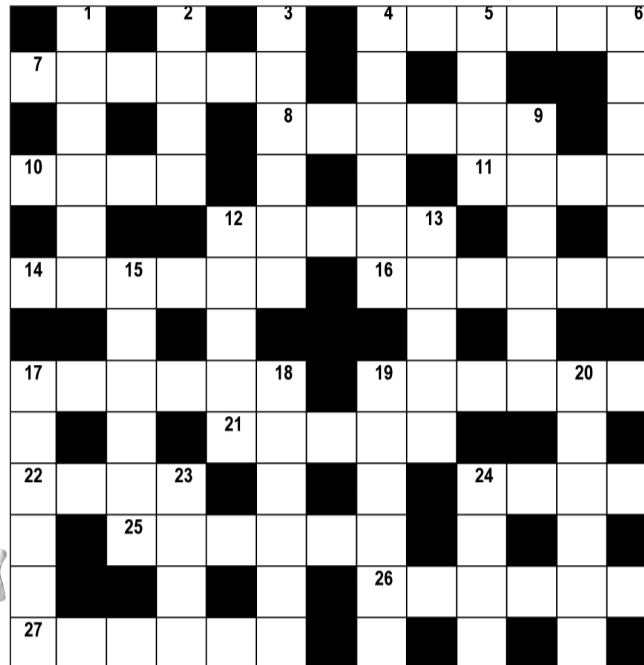
Нагадаємо, раніше Адель

зізналася, що планує стати матір'ю вдруге. За словами співачки, вона мріє про дочку і сподівається, що мала займе місце королеви в їхньому з Річем Полом житті.

Про роман пари заговорили влітку 2021 року, коли вони з'явилися разом під час фіналу NBA. Тоді Адель і Річ почали проводити багато часу разом. ■

Адель
Фото з сайту gbc.ua.

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №22

По горизонталі: 4. У стародавніх греків та римлян — жрець, що тлумачив волю богів, провидець. 7. Синтетичний каучук, із якого роблять рукавички для лікарів та домогосподарок. 8. Рабиня, героїня відомого бразильського серіалу. 10. Друга літера грецького алфавіту. 11. Південноамериканський гірський масив. 12. Колумбійський кулінар, який у нас прославився на шоу «Майстер-шеф». 14. Індійський струнний щипковий інструмент з родини лютневих, що має корпус із гарбуза. 16. Прикраса, що дала назву вірусу, який п'ятий рік не дає нам жити. 17. Ікона Богоматері з піднятими вгору в благословенні руками. 19. Кінський слід. 21. Популярна жувальна гумка. 22. Річка на Закарпатті. 24. Давньослов'янське божество кохання. 25. Захворювання шкіри. 26. Частина жіночого посагу, що могла слугувати і ліжком, і шафою. 27. Кімнатна квітка.

По вертикалі: 1. Шанобливе звернення до знатної дами в аристократичних колах Англії. 2. Польський художник французького походження, що малював храми українського Полісся. 3. Приміщення для домашніх птахів чи гризунів. 4. Залишки свічки. 5. Невидима енергетична оболонка навколо тіла людини. 6. Мертва мова, яка застосовується в медицині. 9. Негативно заряджені

іони. 12. Давньогрецька муза, покровительниця інтимної лірики. 13. Слово, введене в ужиток з легкої руки чеського письменника Карела Чапека. 15. Місто на чорноморському узбережжі Краснодарського краю, звідки в 1864 році Російська імперія почала масове виселення 1,5 мільйона черкесів до Туреччини. 17. Місто на Рівненщині, де Іван Федорович надрукував свою Біблію. 18. Русалонька з популярного диснейвського мультфільму. 19. Частина лицарського обладунку, що закриває груди і спину. 20. Місто на Черкащині, батьківщина Діда Пана-са. 23. Вода по-латині. 24. Італійська національна валюта до входження в ЄС. ■

Кросворд №20 від 14 травня

Т	І	Р	А	М	І	С	У	С	П	И	С
О	О	Е	И	С	Е	О					
Р	Е	З	У	С	Р	Е	Ц	И	Д	И	В
Г	У	І	Г	О	И	И	А				
І	З	М	І	Р	К	А	Л	Л	К	А	
В	Ш	В	І	Р	О	Л	Л	О	П		
Л	Ю	Д	О	Т	А	Г	А	В	Р	О	Ш
Я	А	О	Б	І	О						
Ф	Р	Е	С	К	А	А	Й	У	Р	А	Н
Ш	Н	Т	Т	А	Н	У	Р	А	И		
К	Р	И	Ж	Е	Н	Ь	Г	Е	К	О	Н
І	Ц	Р	К	Е	А	К					
В	О	Я	Ж	Г	О	Р	Л	І	В	К	А

Наш партнер — Європейський фонд за демократію.

ПРИКОЛИ

— Ви, підсудний, вкрали 300 млн. євро і сховали їх. Вас засуджено до 15 років суворого режиму. Ваше останнє слово.

— Я люблю легенди. Одного разу вовк вкрав 300 млн. баранів і його зловили мисливці. «Ми вб'ємо тебе», — сказали вони. Вовк сказав: «Мисливці, не вбивайте мене, і я дам вам 150 млн. баранів». Мисливці погодилися. Всі були задоволені й жили довго та щасливо.

— Суд переглянув вирок і зворушений вашою любов'ю до легенд. Ви звільняєтесь у залі суду. Свята ви людина.

***
У кондитерському магазині дівчинка каже продавчині:
— Дайте мені, будь ласка, шоколадну фігурку.
— Тобі хлопчика чи дівчинку?
— Звичайно, хлопчика, там шоколаду більше.

СТИЛЬ

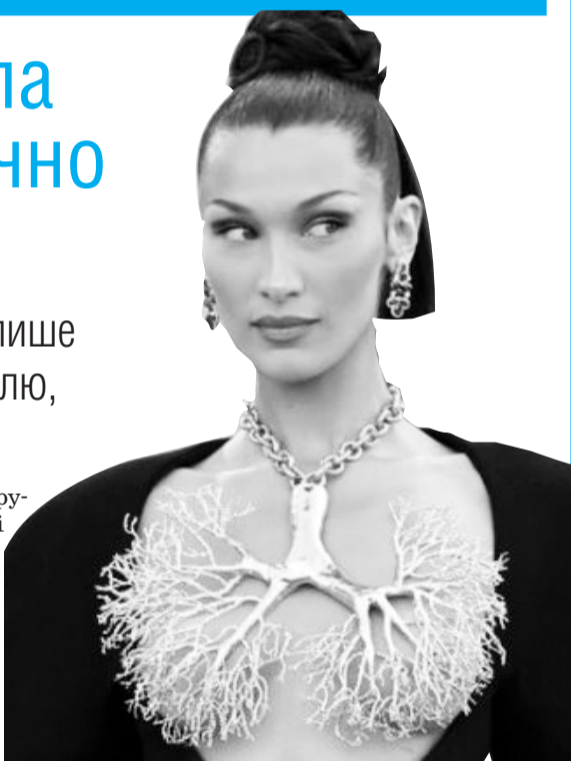
Белла Хадід показала літню сукню, яка точно буде в тренді

Вона довела, що варті уваги образи не лише з червоної доріжки Каннського фестивалю, а й за її межами

Марія ТКАЧЕНКО

Белла — одна з найочікуваніших зірок на червоній доріжці Канн. Її образи не раз потрапляли до списків best dressed за всю історію кінофестивалю, згадати хоча б сукню Schiaparelli, яка вразила публіку і шанувальників моделі. У цьому ж році Белла Хадід іще не з'являлася на червоній доріжці, зате встигла привернути увагу папараці та ЗМІ своїм стильним стрітстайл-образом.

Іноді зірки демонструють значно стильніші вбрання саме у вільний від прем'єрних показів час. Папараці підловили модель на прогулянці Каннами в легкій мінісукні коричневого кольору. До речі, тепер саме в образі цього бренду її очікують побачити на червоній доріжці. ■

Белла Хадід.
Фото з сайту bilshe.com.

ПОГОДА

30—31 травня за прогнозами синоптиків

Київ: хмарно, невеликий дощ. Вітер південно-східний, 1-3 м/с. Температура вночі +14...+18, удень +18...+21. Післязавтра вночі +16...+20, удень +21...+25.

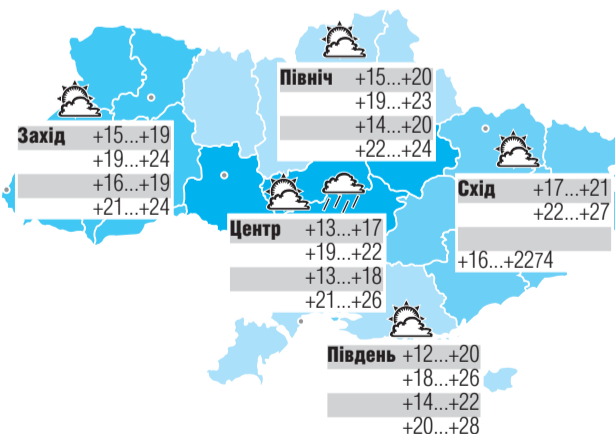
Курорти Карпат: хмарно з проясненнями, невеликий дощ.

Славське: вночі +11...+14, удень +15...+17.

Яремче: вночі +8...+13, удень +15...+18.

Міжгір'я: вночі +9...+15, удень +15...+17.

Рахів: уночі +7...+11, удень +13...+17.

Передплатні індекси: 60970, 1555

Наша адреса: 03057, Київ, пр. Перемоги, 50

Телефон редакції:

+38 091 625 66 32

Електронна пошта редакції:

ukrmodola@ukr.net

Рекламне бюро:

reklama-umoloda@ukr.net

Відділ реалізації:

454-84-41

sale_umoloda@ukr.net

«УМ» в інтернеті: <http://www.umoloda.kyiv.ua>

Відділи:

економіки — wagner@ukr.net

культури, історії, суспільних проблем —

vsamchenko@i.ua

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко

Засновник і видавець —

ПП «Україна молода»

Свідоцтво про реєстрацію:

КВ №3386 від 29.08.98

© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове.

Рукописи не рецензуються і не повертаються

Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець.

Комерційні публікації виходять під рубриками:

«Український виробник», «Позиція», «Банківська справа»,

«Фінансова експертиза», «Здоровенькі були», «Це — працює!»,

«Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми»,

«Проекти», «Альма-матер», «Продукт», «Протистояння»,

«Вітасмо», «Любов і шана».

Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується

у видавництвах:

«Преса України» — у Києві

Зам. 3009020

«Видавничий дім

«Високий Замок» — у Львові

Зам. блок № 89-90

Верстка та виготовлення

фотоформ —

комп'ютерний центр редакції «УМ», Газета виходить щосередини тиражу 58168